

ایکنجی سنہ

سنجی و آتجی صابی

دَارُ الْفُنُونِ

الهیات و فلسفہ و تاریخ و ادب و فنون

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

حزیران — ۱۹۲۷

شہزادہ ہاشمی — اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۶

اقوام اسلامیه اثنوغرافیسی تدقیقاتندن

دوردنجی فصل

اقوام اسلامیه در مصر ایلم

اسلامیتک جریره العربده کوکاشمه سندن وسوریه ایله فلسطین دیارلری سکنه سی آره سنده شیوعندن آز برمدت صوکره مصر حطه سنده اسلامی برعنصرک وجوده کلکه باشلامش اولدینی معلومدر . حطه مصریه نیک عربلر طرفندن استیلا ایدلمه سی او مملکت طریقینه آفریقا داخلنده دخی مختلف مسلمان عنصرلری ظهوره کلمه سنه ایلك عامل اولان برحرکت بولونمش ایدی .

ماده تاریخیه .

او زمانک پک کوچوک عالم اسلامی بوخصوصده کی تدبیر وتشبندن طولای عمر و ابن العاصک بویوک همته مدیون شکران قالمش اولسه کرکدر . رسول مسلمینی اداره وظائف خصوصنده استخلاف ایتش اولان حضرت عمر مصر فتحک آن موفقیتی کلدیکنه دائر هنوز امنیت قلبیه حس ایده مدیکندن فلسطین اراضیسی اوستندن غربیه طوغری بلا تائی ایله ریه مک میلنه طرفدار دکلدی . عربک اک دورین واک متشبث برامیرجیشی واک مدبر بر رجل دولتی اولدیغنده مؤرخلرک شهادت مجتمعه لری بولونان عمرو ابن العاص هر چه باد آباد اسلام نفوذینی مصر طوپراغنه کچیرمک خصوصنده مصر قالیوردی . حضرت عمر موفقیت ماده سنده کی کندی اشتباه شخصیسی ایله بوذاتک مصرک فتحه ابتدار اولونماسی حقتنده کی شدت توصیه سی آره سنده تردد ایدوب طوردینی صیره ده آکا کوندردیکی تعلیماتده شاید مسلمان مجاهدلری هنوز مصر طوپراغنه آباق باصام مشلر ایسه ایله ری طوغری حرکت ایتک تصورندن واز کچلمه سنی واکرا و طوپراغک حدودی آشیلمش ایسه ایله ری حرکتده دوام اولونماسی تنسب ایتش ایدی . عمرو ابن العاصک امری آلتنده کی عرب قوتلری اوصیره ده شیمدیکی العریش جوارینه واصل اولمش بولونیورلردی . احتمالکه حجازده کی امیر المسلمین ایله مشاورلری العریش حوالیسنتک مصره عائد اوله بیله جکنی فرض

ایله مه مکده ایدیلر . حالبوکه براهین تاریخیه و اهل وقوفک اوابده کی مطالعاتی العریش حوالیسنگ مصر طوبراغندن صایلمه سی لهنده تظاهر ایله دی [۱]
 بونک اوزرینه عمرو ابن العاص غربه طوغری حرکتی ادامه یه باشلادی و مصر الکاسی مسلمانلر جانبندن استیلایه معروض قالدی . تاریخک بو جهتی حقتده زیاده جه تفصیلاته کیریشمک بخدمزک موضوعه توافق ایتز . بیانامزی یکی برقوم مسلمک حکایه تکوننه حصر ایدلم .

عربلرک مصر ایله عموقرلی .

امت مصریه نك بر مسلمان جماعتی صفتیله عالمده عرض هویت ایتمهک باشلاماسی فی الواقع عربلرک ظهور اسلامیتی متعاقب اولان سنه لرده مصرده فعالیت استیلایه تشبثلری اوزرینه وقوع بولمشدی . مع هذا شوراسی ده برحقیقت تاریخیه اوله رق بیلندیکی اوزره عربلرک مصر الکاسیله اولان علاقه قریبه لری ازمان عتیقه دن بری موجود ایدی ؛ حق مصر مدنیتک اصلی حقتده مهم بر اثر یازان (نهویل) نام مؤلف بعض اسکی مؤرخلرک اشعاراتنه بناءً اسکی مصر لیلرک بر اصایت عربیه دن متکون اولدقلرینی روایت ایدر . سودان عربلرینک بک مدققانه بر تاریخی یازان (مهق میچهل) نام محرر بوتاریخک برنجی جلدنده دور اسلامیتدن اول عرب طوائفک مصره و مصر اوزرندن سودانه کچوب طورمه لرینی ذکر ایلر و علاوه دیرکه :

« بحر احمرک ایکی جهتی تاریخک ابتدای طلوعندن بری روابطی خاثر اولماسی و بو ایکی جهت خلقنک طوائف متقاربه دن بولونماسی برحقیقت صایلمه سه ایدی بوکا زیاده تعجب ایتمک لازم کلوردی . میلاددن بیک بش بوز و حق اوج بیک سنه بیله مقدم دورلرده دنیا تجارتنک بویوک بر قسمی نیل نهری حوالیسنه بحر احمر طریقله کچور و باب المندبک ایکی طرفنده کی ناس کتله لری ده بر لرلیله قایناشورلردی ... قاره طریقله مصره وقوع بولان عرب مهاجرتنه کلنجه : بعض کیمسه لر بومهاجرنک طور سینا جانبندن مصر داخلنه کترتله وقوعه کلدیکنی ادعا ایدرلر . »

[۱] دور حمیدیه عقبه کورفرزینک شالنده کائن (طابه) موقعی مناسبتیله تورکیا وانکلتره آره سنده تحدت ایدن مصر حدودی منازعه سی صیره سنده باب عالی نک العریشی حدود مصریه داخلنده صایق مجبوریتنده قالدیغی هنور خاطر لرده در . خدیوتینه ویرلش اولان فرمانلرده حدود مصریه نك طور سینا شبه جزیره سی منتهای حدودنده کی العریش موقعندن اعتبار ایدلدیکی معلومدر .

عمرو ابن العاص ۶۳۹ سنه میلادیه سنک کانون اولنده - (که غالباً هجرتک اون سکزنجی سنه سنک ذی الحجه سنه تصادف ایدر) - مصری استیلایه قویولمشیدی . معیتنده اکثریسی آتلی اولوق اوزره دورت بیک قدر عرب مجاهدی بولونیوردی . ایرتهسی سنه تک حزیراننده دورت بیک قدر عرب داها مصره کیرمشیدی . (۶۴۱) سنه میلادیه سنده ده زییرابن العوام اون ایچی بیک کشیلک برعرب قوتی ایله آنلره التحاق ایله دی . افراد اسلامیه دن تلف اولانلرک یرلری بدویلردن آلینان یکی افراد ایله همان طولدیریلیوردی . بوافراد، بلا تفریق عربستانک قبائل مختلفه سی آرهنسندن آلمشلردی . لیکن بونلر مصرده فلان وفلان قبیله لر افرادی اوله رق دکل «مسلمان» عنوانی آلتنده برحزب تشکیل اییدیورلردی . مع مافیله بوافرادک اکثریا کنندی قوماندانلرینک منسوب اولدقاری قبیله لر اعضاسندن بولوندقاری آشکارایدی؛ اوزمانلر مصرک اک بویوک مرکز حاکمیتی اولان اسکندریه شهرینک ضیطی اوزرینه مسلمان حکمی مصرده قطعیتله تأسس ایله دی . بوموقیقی تمامیه سوق دینی به عطف ایتمک ایسته مینلر واردر . واقعا عربلرک قسم کلیسی یکی مذهبک الهامیه متحسس ومتحرک بولونمشلردی؛ مع هذا برچوقاری ده ملاحظات غیرروحانیه ایله متهیج اولیورلردی . بو کیلر - اها ایستک بر قسمی کندیله یله اصلاً هم جنس بولونان بر مملکتی - اجنبی بویوندیریغی آلتندن یعنی بیزانس حکمی آلتندن قورتارمق حسیله متهیج اولدقارندن واروجهله حرکت ایتمکدن طولای وظیفه فتیحی اجراده داها زیاده ایسته کله اقتحام مشکلات اییدیورلردی .

فی الحقیقه کرک دور اسلامک کشادن اول وکرک آندن سوکره عربستاندن مصره طوغری آقوب کلن قبائل بدویه افرادینک هپسی ده مصرده قالماملار ونیل طریقله سودانه طوغری سریلوب کیتمشلردی . مع مافیله بونلرک بویوک بر قسمی مصر الکاسی اوزرنده قرار قیلمش وبرچوقاری ده کتله حاننده واشیخاص منفرده صورتیله مصرک سکنه اصلیه سی آرهنه قاریشوب کیتدکن ماعدا بونلرک بدویت حالنده یاشایانلرندن برچوق افراد زماندن زمانه مصرلیق صفتیه اهالی قدیمه شکلنه منقلب اولوق میانی کوستره کلشلردی . بو حاللر مصرده بر عنصر اسلامک مبادی تکوننه دلالت ایدن حادثاندرلر . بوکی برحاله مثال تشکیل ایدن فقره آتیه انکلیز مؤلفی (لهین پوول) ک [۱] «مصرک بر تاریخی» عنوانی کتابنده کورولمکله بورایه نقل ایلدی :

[۱] مشرق اسلامه دائر بیغرضانه یازی یازان برانکلیز مؤلفیدر . قاهره تک تاریخی ومسلمان خاندانلری عنوانی اثرلری ده مشهوردر . مسلمان خاندانلری عنوانی اثری بر قاج لسانه ولسانمزده ترجمه ایلمشدر . تورکجه به ترجمه سی موزه مدبری خلیل بک طرفندن یایلمشدر .

« محضاً اسلامی قبول ایدیورمکله بر جوق ققیدادنن وحق تضدیقاندن خلاص بولمق امکانه رغماً بر جوق قبض خرستیانلری مذهلرنده نابتقدم قالدیلر. بناءً علیه خزینه ناظری عبدالله ابن حجب بوخرستیانلر آرهسندده اسلامیتک توسع انتشارینی کوره مه دیکسندن طولایینی ۷۳۴ سنهسندده قیس قبیلهسندن (۵۰۰۰) کیشیک برعرب قافلهسینی مصره جلب ایدهرک فسطاط جوارنده بونلری اسکان ایتدیردی . حال بوکه عرب اصلیتلی اهلینک نفوسی بو اوفاق قافلهدن پک جوق زیاده برمقداره بانغ بولونیوردی . »

«واقعا اسلامک ایلک عصر حاکیتنده بو حزب ناس مصرک یالکز قصبه لرینه منحصر صورتده یاشایورلردی . لکن کیت کیده مسلمان والیلردن هر رینک معیت ورفاقتنده آتی بیکدن یکریمی بیکه قدر عرب محافظلری و عرب متوطنلری کله کله عنصر اسلامک مقدار افرادی آرتوب کیدیوردی . بونلر اوتوده بروده برلشدکلرندن ویا برلشدیرلرکلرندن زماندن زمانه عرب قبیله لرینک کتله حالنده مصره نقاری اصول متحذهدن اولدی . نیته کیم ربیعہ قبیله سنک بر شعبه سی اولان قیس طائفه سی سعید طرفلرنده برلشدیرلش واورانک برلی خلقیله پیدای صهریت و تأسیس احتلاط ایله مشیدی . »

دور استیلاده عمرو ابن العاصک و سائر لرینک ادارهسندده مصره کلش اولان عرب افرادندن بر جوقلری صوکره دن آقین ایدن عربان ایله برلکده قایناشوب کیتمشلر و مصر لیا شمشلردر .

قبض خرستیانلرینک اصلیتلری .

شمالی آفریقا ایچون ترتیب اولونان برخریطه نفوسنده عرقیتک اوراده کی تقسیمات ابتدائیه سی تصویر ایدلدیکی صیرهده مصر سکنه سنک اصلیتنک سامیه دن زیاده حامیه کوکینه نسبت ایتدیرلدیکی کوریلور؛ حال بوکه مصره متعلق تاریخ مهاجرتک وسجلات توطنک شهاداتی نسبت عرقیه نک حامیه دن زیاده سامیه به عاندیتنی مشعر بولونور . احتمالکله جوق کره مصر عتیق خلقنک طوغریدن طوغری به احقادندن صایلمق ایسته نیلن قبض طائفه سنک - که کنیسای نصرانیته تابعدرلر - اصلیتنی حامیه به قدر ایصالده برسبب تاریخی بولونیور . مع هذا بوجهت ادانک صحتی تسلیمده دخی انسانی لایقیله اقتساع ایدیه بیله جک دلائل انسابیه کورولمه مکده در . ادوار عتیقهده مصرک آتوریلر، نه تیوییلر، طرفلرندن وداها صوکره لری ما که دونیایلر ، شرقی رومایلر ، ایرانیلر طرفلرندن استیلا ایدلمه سی و بالتیجه غرس

نسلیت وقایبی تحدت ایدوب طورمهسی قبط طائفه قدیمه سنک اصلیت عرقهسی حقدنه کی تخمیناته دخی برشکل مشکوکیت ویرر .

دیگر طرفدن دخی مصدره بر قومیت فائده تولید ایدن عنصر اسلامی باشلیجه قبط محیط نصرانیتده وقوعه کلمش اولان اهتدالری یوزندن تکون ایتمش کی تلقی ایله مکده عبدر . قبط خرسیتیانلرینک و قتیله کتله حاللارنده نصرانیته سوق ایدیلویرمش بولونملری طوغری اوله بیلور؛ لکن مصدره دور اسلامیتک کشادنن صوکره قبطلر آره سنده . وقوعه کن اهتدا حادثه لری مصدره کی قومیت اسلامیه ماده سنک تکون ماهیتده بر تاثیر مهمی موجب اولمامشدر .

برده ایوم مقدار نفوسی اون درت میلیونه طوغری چیقوب کیدن مصر لیلرک استیلای اسلامک مبادیسنده بش میلیون قدر بولونمش اولدقلری قولنده بویوک بر مبالغه اثری کوزه چاربار .

حاصلی بوکونکی امت مصریه نك اکثریت قاهره سنی تشکیل ایدن و - اکثریت ایچون حکم کل بولونجه غندن - حقیقت حالده امت مصریه بی تشکیل ایله بن قومیت اسلامیه نك اصلیتده قبط طرفندن کن مهتدیله ک اهمیتلی بر تاثیر نسلی اجرا ایتمش اوله لریخی ادعاده بولونمق معناسز برشی اولور . اسلامیتک نفوذ روحانسی مصدره دخی جهت نصرانیتدن منفرد صورتده کن اشخاص مهتدییه بی اذابه یه اوغرا تمش وبومهتدیله ک بر فارقه عرقیتلری اوله بیلمه سی احتماله میدان بر اقامشدر .

یابانچی مسلمانه متوطنلری .

مصدره اصلیت عرقه فارقه سنی اغلاق مشکله اوغراتان عوامل بویوکدر . مصدره مسلمان هیئت اجتماعیه سنک عضو معنویسنه داها بدایتده جنسلری متباین بشرکتله لری التحاقه باشلامشیدی . (۷۹۸) تاریخ میلادیسنده وامرای امویه دن برینک و - غالباً الحکمک - اسپانیادن تبعید ایتدیله کی قانلری اساساً مخلوط اون بش بیکی متجاوزاندلسلی برکتله مسلمانه نك مصره کلهرک اسکندریه جوارنده قرار قلمش اولمالری اوبابده باشلیجه بر مثال تشکیل ایدر .

تورک عنصرینک مصدره کی قومیت اسلامیه ادا ایتدیکی حصه نسلیت دخی خیلی بویوکدر . عباسیلر دولتنده امرای منتفذه دن اولان و بخارا طرفلرندن کن و اصلاً (طاغاطان) آدی بر عشیره منسوب بولونان بر تورکک اوغلی - وروایت دیگره کوره اوغولنی -

احمد ابن طولونک مصرده حکومتی آله آلمهسی اوزرینه تورک نسلنه منسوب برخیلی افراد مسلمه مصره طوغری صیزیلوب کیمکه باشلامشیدی . ایوبیلردورنده دخی مصره کوردلر قدر تورکلرده داخل اولملار واوراده یرله شوب قالمشلردی . کوله منلر دورینک ووردندن سوکره مصره اولان مواصلت اتراک آرتوب کیدیوردی .

بونلرک مثال مهاجرتلرینه مختلف الجنس قاققاسیالیرکده امثال ایتمش اولدقلری معلوم بولونان و قایع تاریخیه دندر . [۱] مصرک زنگین طوبراغک جاذبه انعامیله خارجدن کن مسلمان افراد ایچینه تورکلر بدرجه به قدر ماهیت عرقیه فارقهسی کوسته ره گلشلردی . مع مافیله مادر مصر کندیسنه خاص بر شکاده یتشدیردیکی قومیه دیکر هر متوطن کیی تورکی دخی منقلب ایتک قدرتنه مع زیارة مالکدر . هر هانکی برمعین حطه ارض اقلیمک او خطه داخلنده توطن ایدن اهل هجرتی بر مدت سوکره یرلیک اوصاف مختصه سنه منجذب ایتمهسی فی الواقع قانون طبیعت مقتضاستندر . لیکن بعض اقالیمک بو تقلب و تمیه قوتی داها سریع وداها مؤثر کورونور . غالباً هوای مصر کیی آب نیل دخی سککنه اوزرنده اسرار انکیز صورتده خاصه و سریمه مؤثر بر قدرت تقلب اجرا ایدیور . بوندن ناشی — اصلیتده کی تنوع نه قدر چوق اولورسه اولسون مصر ملیتی — ویا مصر لیرک کندی تعبیرلرنجه « امت مصریه » — کندیسنه خاص بر تعضو سیاسییه ، بر موجودیت اجتماعیه ، میلان روحیه مالکدر . اقوام اسلامیه ایچنده مصر لیرک بارز صورتده وحدت اوصاف کوسته رن بر هیئت اجتماعیه تشکیل ایدرلر .

اسکی تورکیا وده کیمزله

بو ملاحظاندن سوکره بز بحثی ینه مصرده یرله شن و تورک عنصرینه اصلیتلری نسبت اولونان اوقاق و فقط موقعی نافذ بر جماعته نقل ایده لم .

عثمانلی ایمپراطورلغک انقراضی اوزرینه تورکلک ایله اولان رابطه سیاسییه و اجتماعیه لیرینک علامت ظاهریه سی بيله زوال بولان بو حزب صغیر افرادی آوروپالیر طرفندن حالا (تورقو — نه ژیسپسین) دییه یادایدلمکده در . هنوز فلاحلق یعنی حقیقی مصر لیلک اوصافی تامیله احراز ایتمه مش اولان بو (مصر تورکلرینی) حقیقی تورکلک عالمک کندیسنندن

[۱] یاوزک فتحندن سوکره مصره تورکن عشیرتلی افرادی ده کیمش . مصرک مشهور بویوک مفتیسی مرحوم شیخ محمد عبده کنندی نسلنی بو تورکلره اسناد ایدردی . بونی کنندی آغزندن ایشتمش ایدم .

صایمه‌سنه هیچ بر سبب قالمشدر ؛ حتی او نام آلتنده یاد ایدیلن عنصر قلیک بعض افراد متنفذوسی ملیتمز علمینده بر طور اهانت بیله آنخاذا ایله مشلدرکه بونک بمخمزده تصریحنه مناسبت بولونماز. مصرده سنه لرحه خدمات مختلفه ایفا ایتد کدن صکره انکلتره نک مهم رجال سیاسیہ سندن بریسی کیلمش اولان متوفی (آلفره دمیلمه ر) - که لورد میلمه ر دیبه معروفدر- بو مصر تورکری دینیلن عنصر صغیر حقتده «مصرده انکلتره» عنوانی کتابنده بیانات آتیه ده بولونور :

«... بوتورک عائله لرندن بر قاچی خیلی بظنلردن بری مصرده متوطن بولونمقده ایسه لرده اکثریسی قرن حاضر [۱] ایچنده او مملکتته هجرت ایتشلردر . بونلر علی الاطلاق تورک ملتک یوکسکجه صنفندن بولونان اشخاص کی مختلف اصلیتلردن نبعان ایله مشلدرر . نته کیم بونلر آراسنده آرانوودلر ، کوردلر ، چرکسلر و بحرسفیدک بعض آطه لرندن وحقی جزایر و تونسدن گلش اشخاص بولوندیگی کی استانبولدن وسائر تورک مملکتلرندن ورود ایتش کیسه لرده واردر .»

«بونلردن بعضیسنک تورک قومیه هیچ بر صورتده ارتباطی بیله یوقدر و ملت حاکمه نک دیانتته کبره نک مسلمانانلاشمش خرسیتیان و یهودی [۲] احقادندندرلر . بونلر کندی آرانلرنده کی روابط اجتماعیه ده تورکجه قونوشورلر ؛ واقعا بونلرک چوغی عربجه به تمامیه واقفدرلر ؛ فقط کندی آره لرنده تورکجه نک تکلمنی ترجیح ایدرلر . سیاسی بر نقطه نظرندن مطالعه ایدیلنجه مصر تورکاری تورکیا حکومتنه پکده محبت بسله مزبلر و دنیا ده هیچده ایسته مدکاری برشی وارایسه اوده مصرک تورک امپراطورلغنک علی العاده برولاتی حالنه گلسنی کورمکدر»

« علی الاطلاق ذکر ایدلم که بونلر تورکیاده کی صنوف اداریه و حاکمه نک کوستردیکی نقائصه مالک اولدقلری حالده آنلرک حائر اولدقلری علی العاده مزایادن محروم بونورلر . تورکیاده آبی صنفلردن بولونان تورکلرک مالک اولدقلری مزیتلر جسارت ، وقار ، اطوار مؤدبه ، ادای آمرانه کی شیلر بولوندیگی کی محروم اولدقلری اوصاف دخی سرعت فعالیت ، تمادی غیرت ، منافع عامیه خادم اولمق قیغوسی ، حسن وظیفه کی شیلردن

[۱] بو کتابک برنجی طبعی اون طوقوزنجی قرن میلادینک صوکلرنده وقوعه گلشدی . اوچ دفعه باصیلیمش و بیکرجه نسخه سی صایلمشدر .

[۲] مصرک مشهور رجل دولتی اولان و کندیسنه باب عالینک تفسییه مستثنا صورت وزارت رتبه سی ویرلمش بولونان مرحوم ریاض پاشایی یهودی نسلندن گلش دیبه روایت ایدرلردی .

عبارتدر . میل نفسانی و سؤ استعمال علی العموم تورک صنوف حا کمه سنک قلبنی کبروب بیتورمشدر . حقیقی تورکرک آنحقیق بوکبی نقایصنه درکه مصرده کی عنوانی ورتبه لی تورکرک آز چوق مالک بولونیورلر . «

شرقده انکلیز سیاستنه خادم بر انکلیز رجل سیاسیسنک سوزلری بویله جه غرضدن حالی اوله مه یه جغندن صاحب اثرک علی الاطلاق تورک اوصافنه دائر اولان سوزلری طبیعتیه مستحق رد و اعتراضدرلر . مع هذا «مصرلی تورکرک» دیبه شمده یه قدریاد ایدیله گلش اولان عنصرک سجایای شخصیسه سی حتمده کی ملاحظاتنک نفوذ نظرله اجرا ایدلش اولدینی آشکاردر . منافع شخصیته نك اشکال تأمینیه سی ده کیشنجه سحیه سی دوشکون اولان طوائف منسوبلرینک اصلیه سر بوطیت خصوصنده کی ادعایرینک جعلیتی میدانه چیقویورریور . (تورقو - نه ژبسییه ن) طاقنک مملکتتمز عالمه لر یله صهریت پیداسنده دوام ایدنلری برمدت داها لسان واشکال ظاهر یه ده احتمال که اوصاف فارقه محافظه ایده بیلورلر . لکن هر حالده بو اوافق عنصر معروض زوالدر .

مصرده غالب اولان عنصر آنحقیق فلاح عنصریدره . فلاح ایسه - معلوم اولدینی اوزره - چیفت اصحابی وزراعت اربابی دیمک اولمایوب بر لیلک اوصافنه تامایله مالک اولان عنصر عظیم واصلی یه ویرلش بر عنواندر؛ و فی الحقیقه بو خلقک همان هبسی ده آز چوق صاحب اراضی و اکثریت کلیه سی زراعت اهلیدرواسکی زماندن بری اولدینی کی الیوم دخی فلاح مصرینک اکیجیلکنک اک بو یوک واک نمادار محصولنی باموق تشکیل ایدر . فلاحین مصریه نك وداها طوغریسی حقیقی امت مصریه نك عدد نفوسی شیمدیدن اون اوچ میلیونه بالغ تخمین ایدلکنده در . برکت تناسلیه صاحبی اولان بو خلق مدنی حیاتک لوازمیله استیناسنی آرتیردجه عدد نفوسی مستثنا بر سرعتله زیاده لسه جکدر .

تراجم نفوسی .

انکلیز اشغال عسکر یسنک بدایتی اولان ۱۸۸۲ ده یعنی قرق بش سنه مقدم یدی میلیوندن بر آز آشانی تخمین ایدلشیدی . ۱۸۹۷ سنه سنده یعنی اشغال تاریخندن اون بش سنه صورکه کی تخمین نفوسده بو عدد طوقوز میلیون یدی یوزبیک کشی اوله رق کوسته رلدی که اوچکن اون بش سنه ظرفنده ایکی میلیون قدر برتر اید ایدر . ۱۹۰۷ سنه سنده کی نفوس صایمنده ایسه اون بر میلیونی متجاوز اوله رق کوسته رلدی . محمد علینک مصرده

تأسیس حاکمیت ابتدیی صیره لرده صحیح صورته تحریر نفوس امکانی دکل تخمین نفوس احتمالی ده موجود دکلدی .

کلیشی کوزل صورته یاپیلان تخمینه کوره ایسه اوزمانلره مصر لیلرک عددی بش میلیونه قریب ایدی . تراید سنویده کی نسبت نظر دفته آلتنججه بکرمی سنه صوکره مصرده کی قوم اسلامینک عددی نهیه بالغ اوله بیله چکی قولایقله تصور ایدیله بیلور . لیکن مصر خلقنک قدرت حاکمیتی محدود طوتولدجه و بناء علیه مصر لیلر ایچون اوکده ویا آرقه ده استیلای ممالک فرصتی مفقود قالدجه چوغالان خلقنک جوللر آره سنده صیقیشان وادی نیک نزلینه صیقیشدیر یله بیله چکنی تصور امکان خارجده کوریدیلور . انکلتره نیل بالا جهندن سودانک قاپولرینی مصر لیلرک توسع نفوسنه دکل حتی ترقی نفوذینه قارشو بیله قاپامق ایسته بور [۱] من القدیمر مصری استیلا ایدن ملتله باصه ماق طاشی وظیفه سنی کورمش اولان فلسطین و سوریه ایسه - طومش اولدیقی قاپولری باشقه لرینه قاپایه بیله چک - قوتلی آلرده داها خبیلی زمان بولونه حق کی کورینور ؛ او حالده مصرده تراید ناس و بناء علیه اسکان نفوس متضاعفه جهندن تحدت ایده چک مشکلات اجتماعیه نصل حل ایدیله چک ؛ بوراسنی آنجق زمان تعیین ایده بیلور ؛ انسانلرک تخمیننی و تحلیلی دکل .

عناصر صغیره نصرانیه .

مصر قوم اسلامیی آره سنده یاشایان - (قبطلرک غیری) - برخیلی ده عناصر غیر مسلمه دن منشعب جماعات متوطنه واردرکه بونلرک اؤ نفوذ لیلری روملر و سوریه لیلر در . لوانتینلر ایله ارمنیلر و یهودیلر ده بعض بویوک قصبه لرده موجودیت قومیه ارأه ایده بیلورلر .

اجنبی اشغالنک بخش ابتدیی اصول حمایه بو اصللاً یابانجی اولان طوائف صغیره نی مادی منافع تأمیننده خبیلی سربست بر وضعیتده طومتمده در . مصرک همان هر کوبنه قدر ابدی فعالیت اوزاتان روملر خلقی اعاشه خدماتی یونندن صومقله قالمالزر همده آچدق لری بقاللق ایشرلیله مواد مسکره نك فروخت و رواجنه آلت اولورلر و داها طوغریسی مسلمان کویلینک جسمنی زهرله یوب کیدرلر . [۲] یوکسک صفتندن بولونان فلاحین مصریه نك

[۱] سعد پاشا زغلولاک رهبرلکی ایله چند سنه مقدم یکیدن حرکت کله مصر ملت پرورلی سودان شرقی مصرک اجزای ملکیه سنندن صایق ایسته مشدی . یوکا مقابل انکلتره سودانده کی مصرلی مأمورلری و عساکری بیله اورادن اخراج ایتدی .

[۲] قاپیتولاسیوندن مستقیم بولونان بونوانلی صایحیلر مسلمان اهالی آره سنده اسرار و یا حشیش قاچاقچیلغی ده یاپارلر .

فکری زهرله این باشقه بر یابانچی عصر واردر که اوده سوریه خرسیانلریدر . مصرده مطبوعاتک نفوذلی بر قسمی بونلر آله کچورمشیلردر . اولجه فلاحین مصریه بی عثمانلی ایپراطورلغندن صوغوتغه چالیشمش اولان مطبوعات عربیه نك بومضر قسمی حالاتورکیا وتورکک منافعی سوء تلقیدن کیری طورمامقده در . حشرات مضره کبی مصر فلاحنک جسم وروحنی زده لیکه اوغراشان بوتون بویابانچی عناصر-مصراداره حاضره سی ایچون - ملکتمزدن کیدن تورکردن البته داها زیاده مقبول انسانلر دکدرلر . حال بویله ایکن آنلر مصرک انعامندن سر بیستجه مستفید بولوندقلری حالده اصلیتی محافظه ایدن تورککک مصره برای مصاحبت دخوللرینه بویامصره کیدوبده اوراده تورک وطنداشلی صفی آلتنده یاشامق ایسته ین حالص تورککک اقامتلینه قارشومزعج تعقیدات وضع اولونمشدرکه بوحال فلاحین مصریه ایچون اک صمیمی صورته خیر خواه اولان تورککری آنلرله تماس اخوتکارانه دن وبناء علیه تعاون متقابلدن آلیقویمق دیمک اولور . [۱] تورککک استقباله وقوعه کله بیله جک معاونت دوستانه لریک قیمتنی - موانع بدخواهانک کثرته رغماً - فلاحین مصریه آکلامق تورک سیاست خارجیه سنک مهم بر مشغله سی اوله جتی محقق کورینور . بوفصلک بدایتدنبری ایراد ایدیلن دلائل تاریخیه دن اشتتاج ایدیله بیله جکی اوزره آفریقانک شمال شرقیسنده اک مهم واک اسکی قوم اسلامی بی مصریلر تشکیل ایدرلر .

اصلیت عرقیه ماده سی .

مصرده کی جماعت مسلمة ، تقسیمات اصلیه عرقیه جهتندن - اوروپا وولفلرندن بعضیلرینک نظریاتی خلافت اوله رق - حامیه دن زیاده سامیه کویکنه منسوب نبی بشر افرادینک احقادندن مرکب اولمق اقتضا ایدر . ظهوراسلامیتدن مقدمه کی عصرلرده بیله سامیه دن بولونان اولاد عربک آقین آقین مصر اوزرندن آفریقایه مهاجرت ایده گلش اولدینی وبولردن بر چوغنکده مصر طوپراغنده توطن ایتش بولوندینی تاریحاً مثبتدر . زمان اسلامیتی تعقیب ایدن سنه لرده ایسه اصحاب پیغمبریدن بر چوقی ذاتلر دخی داخل اولدقلری حالده مصره طوفری عرب سیل مهاجرتنک جریانی آرتشدی . عبدالحکم ، بلاذری ، یاقوت ، مقریزی ، الکندی ، ابوالحسن کبی معتبر مؤرخین اسلامیه بو عرب مهاجرتلرندن بحث ایتشلردر . عرب لسانی حاکمیت اسلامیه نك تأثیر اضطرار ایدیلندن زیاده مصرلیلق بنیه [۱] مادامک مصرک اداره داخلیه سنه انکلیزک مداخله دن واز کچدکاری ادا ایدیلیور اوحالده تورکاری ازجاج ایدن بوسیاستک سروجلری کیملردر ؟

قومیه سنه اولاد عربك كثرته قاریشوب یوغورمه سندن ناشی فرصت انتشار و اتحاد بولمشدر .
 تفصیلات متقدمه دن استدلال ایدیه بیله جکی اوزره مصرك طبیعت نافذة اقلیمیسی
 مصرده برله شن عناصر مهاجره نی کندی مایه سیله یوغوره رق فلاح حالنه صوقامش اولسه ایدی
 مصرده اهل اسلامك ماهیت قومیه سی اکثریت قاهره ایله عرب صایلمق لازم کلوردی .
 حال بوکه مصر لیلره « عرب » تسمیه سی البته طوغری دکلدر . « مصر مصر لیلر کدر »
 قاعده ملیه سی معلومدر . بزده « مصر لیلر مصر ایچون خلق اولومش » قاعده سنی وضع
 ایتمه لی بز . مصر لیلر - وصفاری نوعلرینه مختص - بر قوم افرادیدر لر . مصری فتح ایدن
 امرای اجنیه بیله بر زمان صوکره طبیعتیه مصر لیللاشمشدر . بناء علیه مصر لیلرک دائمًا محکوم
 اجانب بولونه کلدکری ادطاسی منطقی بر ادعا دکلدر ، مقصد سیاسی دلائلنددر . مصر
 مسلمانلری که - قبط اقلیت قلیله سی مستثنا اولمق اوزره - امت مصریه نی تشکیل ایدر لر
 بونلرک مصر قدیم خلقیه رابطه عرقیه لری بولونمادی نی تواریخ معتبره نك تدقیقندن مستفهمدر .
 شوراسی تکرار ایده لم که مصرده کی قوم اسلامیتک قدیم مصر لیلرک احفادی کی فرض
 ایدیلن قبطلره نسبت عرقیتلری ده یوقدر . اهتدا ایتش قبط افرادی قومیت اسلامیه ایچنده
 قاینایوب یوتولمش و بو طائفه نك جم غفیری ایسه ظهور اسلامدن شمده یه قدر - مذهب
 جهندن اولدینی کی - عرقیت جهندن ده تاممیه آری وغیری اوله رق قالمشدر . کرک قبط
 کنیساسی و کرک مصرک عربلر طرفندن فنی حقدنه ایکی مدققانه اثریازمش اولان (باتلر) .
 نام مؤلف قبط خرستیانلرینک « اون اوچ قرن ایچنده اسلامیتک سیلوب سو بورچی نفوذی
 قارشوسنده فورطنه یه طوتولمش بر قایا کی طایانوب قالدقلرینی ، شایان حیرت وقایه دن اولمق
 اوزره قید ایدر .

استطراد

مسلمانلر مصری فتح ایتدکری صیره لرده او مملکتده اجرای حکومت ایدن بیزانس
 خرستیانلرینه اوچ شی تکلیف ایتشلردی که بونلردن بریسی قبول اسلامیت ایتک و بنا برین
 اخوت و مساواته مظهر اولمق ایدی . شرط دیگر ایسه جزیه تأدییه سی صورتیه حایه یه
 نائل اولمق ایدی . اوچونجی شرط ایسه عکس تقدیرده جناب حقتک غلبه قطعیه نی دیله دیکی
 طرفه ویرمه سنه قدر غوغاده دوام ایتک ایدی . بو تکلیف قبط خرستیانلرینه بالطبع

لعلق ایتمه مش و آنجق خرستیان اولدقلری حالده اختلاف کنیسائیهدن طولای آنلر.
تغذیباتده بولونان شرق ایمبراطورلنی آدمارینه منحصر آتوجیه اولومش ایدی [۱]
ایشته کوریلدیورکه مصر جماعت اسلامیه سی عربدن و قبطدن ، تورکدن و کورددن و
برردن و چرکسدن اخذ اعضا ایتمش اوله بیلمکه برابر سجایای مختصه صاحبی باشلی باشنه
بر قومدر .

وضعیّت سیاسی تارخچه سی .

شیمدی تدقیقاتنی اکثریت قاهره سی مسلمان اولان مصرلی خلقک تورک دورندن
صوکره کی وضعیّت سیاسی سنک تارخچه سنه بر لحظه توجیه ایدرسه ک بجمزک مجرای معینندن
صایمش صایلمایز ؛ چونکه مقدمه ده کورمش اولدیغمز اوزره بر خلقک آنتوگرافیسی
او خلقک شموللی بر ترجمه حالی دیمکدر و وضعیّت سیاسی ایسه او ترجمه حاکک ساحه
احتواسندن خارج قالماز .

مصرک یا ووز طرفندن فتحنندن صوکره بوتون مصر خطه سی ممالک ملحقه شککنده
طوغریدن طوغری به دکل مستننا بر ایالت حالنده اداره ایدیه کلشیدی ؛ یعنی استعداد
مملکت اوراده . دائماً بر نوع اداره مختاره جریاتی ایجاب ایتدیره کلشیدی . نه یا ووز نه ده
قانونی دورلرنده تورکار نیل بویوندن آفریقانک قلبکاهنه طوغری توسیع استیلا ایتمک
ایسته مه مشر . تورک مفرزه سفیره لرینک روایته کوره ایکنجی شلاله بی پکده آشمق
ایسته مه دکاری آکلاشیلور . صوکره دن اک جنوبی اولان نقطه استیلاری (دونغولا)
حوالیسی اولمشدر . تورکار بحر احروهند ده کیزی طریقلریله شرقه طوغری نفوذ ایتمکده
مصره مالکیته ک لزومی داها زیاده نظر دفته آلمشدر که بوسینست صوکره لری انکلیزلر
طرفندن موققیته موقع تطبیقه قومشدر . سلطنت عثمانیه دور انحطاطه دوشوبده مرکز
حکومتده های هویتلر ، اور باطلاسونلر آرتجه ، هوسات نفسانیه واغراض شخصی غلبه
چالنجه بونجه مهم امور کی مصرک مواقع سوق الجیشیه سندن ومنابع ثروتندن استفاده .

[۱] مسلمانلرک اوزمانلر مساوات بشریه به درجه رعایتلرنی کوسترمک ایچون شو حادثه بی نقل
ایده لم : مذاکرات صلحیه بی شرق ایمبراطورلنک مصرده بی تمثلی اولان و رئیس اعظم روحانی بولونان
(سیروس) - که مصرده کی عربلر آکا (مافوقس) دیمشردی - اداره ایدیوردی . مسلمان هیئت
مصرخه سنک رئیس ایسه عباده ابن صامت اسمنده اصلاً زنجی بر آدم ایدی . (سیروس) بوسیه آدم
ایله مذاکره بولونقه نزل ایتمک ایسته مه مشدی . لکن مسلمانلرک بوزنجی رئیس لرینه خرمتلرنی
کورونجه اوده آکا حرمت ایدر اولدی .

الهیات مجموعه سی صابی : ۵

عملیه ده بولونمق فریضه سی دخی مقام نشینانک دونوق ذهنلری تنور و سونوک حسیات سیاسیله لری تهییج ایدمه دی .

مصره کیدن پاشاالر و بیکچری قودامانلری کوله من بقایاسیله اوغراشمقندن [۱] و مشایخ محلیه بی کوله منلره قارشو قوللانمقندن باشقه تداییر سیاسییه و وجائب اداریه دن دینیه بیله جک بر ایش باشاراماز اولمشلردی . مرکز حکومتده کی رجال رسمیه ایله مصر دن هدایا و اسرا ایله عائدات چکمک کی طایفیلکوردن باشقه نفع دولت ایچون بر مسلک مصیب طوناماز اولمشلردی . بو کی صور احوال نابولیونک مصری استیلاسی دورینه قدر جاری اولوب کیتمشیدی . باب عالی انکلترونک یاردیمیه مصری فرانسز آلندن قورتارمش ایدی ؟ قورتاردی امداداها اوزماندن اعتبار آهند یولنی تأمین مقصدیه انکلترونک مصره کوز دیکمش اولدینک فرقه و ارمادی ویا وارمش اولسه بیله انکلز مقاصدینه مقابل اتحاد تداییر ایده بیله جک درجه ده کندیننده قوت بوله مامشیدی . [۲]

استانبول حکومتک بلالی مشکلات ایچنده اوغراشارق کندینسی طوبلایه مادینی برصیره ده مصر پاشاسی عنوانی احراز ایتمش اولان قواله لی محمد علی سوریه بی اشغال ایتدی واستقلاله طوغری کتدی . کندی قوتلرینه مقابل پادشاه حکومتک سوق ایله دیکي درمه چاتمه عساکری قونیه ده مغلوب ایتدیردی و ۱۸۳۳ سنه سی مابسنده کوتاهیه ده عقد اولونان بر مقاوله نامه ایله مصر و سوریه ایله کربدده کی قندیه والیلکرنی عهده سنه آلدینی کی اوغلی ابراهیمی آطنه نک ویرکولرینی آلمغه مأمور ایتدیردی . باب عالی محمد علینک تفوق و تحکمی مواجهه سنده عاجز قالارق اک بویوک تورک دشمنندن یعنی روس چارلغندن استمداده بولوندی و خنکار اسکله سی دییه یاد ایدیلان اتفاق معاهده سی عقد ایدلدی که بونکله روسیه او زمانک تورکیاسی اوزرنده بر نوع صحابت فرصتی آله ایده بیلیوردی . بو ایسه دول غریبه نک حس رقابتی او یاندیردیغندن آنلرده حکومت مذ کوره اوزرنده

[۱] یاووزک مزعج و متحکم کوله من اداره سنی اورته دن قالدیرماسنه رغماً کوله من بقایاسی سوکره دن یته اثبات موجودیت ایتمش بوو متغیله حزبی افرادندن بر خیلیمی تا محمد علینک تفردی دورینه قدر حکومت ایچنده حکومت ایدن بر آلاسی شریر اولتی اوزره فلاحین مصریه ته دیانده بولونما کیشیدی . محمد علی حاکیتی لایقوله آله آلدینی صیره ده . بوشرذمه قلیله بی قاهره نک قلمه سنه خدعه ایله چاغروب طوبیخه بر حمله ده قتل ایتدیرمشدی .

[۲] انکلز متفکرینک مصر امور داخلیه سنه مداخله صورتیه مذ کور مقصدلری حقتده باب عالی بی شبهه دوشورمش اولدقلرینه دائر تاریخ جودنده اشارت واردر .

مشترک بر وصایت اجراسی سیاستی تعقیبه باشلادیلر . ۱۸۳۹ ده مصر پاشاسیله پادشاه حکومتی آره سنده ینه حرب آچیلیمشیدی . حلب ایله مرعش آره سنده کائن نذیب جوارنده وقوعه کان محاربه ده ینه تورک قوتلری مغلوبیته معروض براقلمشیدی ؛ شبهه سزموانسکه کبی مقتدر بر فن عسکری متخصصنک رأیندن زیاده منجم باشینک تفألنه کوره زمان حرب تعیین ایدنلرک مقدراتی بویله اَلم صورتلرده تجلی ایدر .

مع مافیله محمد علینک طولاملی ده مرتبه تحققه چیقامادی . مذکور موفقیتندن آز بر زمان صوکره آوروپانک بویوک دوللاری مصری ده تحت مراقبهیه آلمغه باشلادیلر . علی الخصوص صوکره لری خدیو اسماعیل دورینک اسرافاتی مصرک بین الملل اولان وضعیتنی پک چتینلشدیرمشیدی . اداری سؤاستعمالات واجانبک کیندکجه آرتان اغتنامی ، احتراصی ، مداخله سی مصرده بر ملیت فیکری اویندیرمشیدی . بناء علیه خدیو توفیق پاشا دورنده خارجه قارشو مقاومت ایچون مصرلیلر بر اثر حیات کوسترمک ایسته دیلر و « مصر مصرلیلر کدر » قاعده ملیه سنی وضع ایتدیلر . شرقک بویله بر حرکت ملیه سی غربلی مستولیلر طرفندن طبیعتیله خوش کورولمه یه جکندن اصراینک وجوده کتوردیکی درمه چاهه قوای ملیه اورتدن قالدیرلق ایسته نیلیدی وانکلتره مصری استیلا حقنده کی اسکی نیتنک اجراسی فرصتی کلکده اولدیغنی کوردی .

سورش و آتارشی تلقی ایدیلن مصر غلیان ملیسنی یاتیشدیرمق ایچون متحداً تشبث اجراسی حقنده انکلتره دن کان تکلیفی قبولدن فرانسه کندینه خاص بر ملاحظه دن طولایی امتناع ایتدیکنی کبی باب عالی دخی غافل طورانه رق تردد وبالاخره امتناع آتاری کوسترمشدی [۱] . بناء علیه انکلتره ممنونیتله مصری بالکمز باشنه اشغال عسکری آلتنه آلمغه باشلادی . خرسیتیانلرک قتل عامی بهانه سیله اسکندریه نی طوبه طوتدقدن وتل الکبیر موقعنده اصراینک ضعیف قوتلرینی بوزدقدن صوکره مصری فعلاً تحت حکمه آلدی ؛ سنه ۱۸۸۲ . مع مافیله یاواش یاواش دوائر اداریه نیک کافه سنی تحت مراقبهیه آلان انکلتره صورت حقندن کورینه رک خدیویت موقعنه طوقونمادیغنی کبی حق خدیویتنک باب عالی ایله اولان رابطه سیسیه سنه دخی ظاهر حالده آل اوزاتیر کبی کورونمده دی . لیکن منقرص عثمانلی ایمبراطورلغنک مصر اوزرنده کی حق ولایتی حقیقت حالده پک جعلی وپک دیبسر بر حاله کتوردی . حقیقت

[۱] مصر حرکت ملیه سنک سلطان حمید طرفندن کیزلیجه تشویق ایدلدیکنی ادعاده بولنان اجنبی محررلی بوامتعاک سببنی باشقه بولده تفسیر ایدرلر .

حالدہ مصرک ادارہ سنہ ناظر و ارادہ سنی ناظم اولان مقام انکلترہ بویوک قومیسر لکی ایدی .
بووضعیت تا عمومی حربک بدایتہ قدر دوام ایتدی .

بو بویوک حرب باشلانجه انکلترہ مصری بویوک براس الحرب حاله صوقدی . مصر
حکومتنه یکی برشکل حمایت و یردی و اورادہ حقیقت خالدہ اهمیت سیاسیہ و استقلالیه دن
محرورم برسلطنت احداث ایلهدی . مصرده موجود اولان منسابع قوادن استفادۀ تامه ده
بولوندی و مصرلیلری طوعاً و یا کرهاً مطیع ارادائی ایتدی . مصردن بویوک حرب زماننده
نغیر عام صورتیه چیقارتدینی عملہ طاقملری افرادینک یوزبیکلره بالغ اولدینی سرویدر . [۱]
حرب دورنده انکلتره نك احتیاجی بولوندینی احوال دن بالاستفاده امتیازات استقلالیه
قوپارما یوبده فرصتی آلدن قاچیران رجال رسمیه به لغت او قومقله برابر مصرلیلرانکلتره نك
یکیدن اتحاد ایلهدیکی طور متحکمانه به فعلاً ممانعت کوسترمک ایسته دیلر .

حربدن سوکره انکلتره اولجه مصر رجال رسمیه سنه ایتمش اولدینی وعدلردن هیچ
بریسنی طوتما دی . بونی کورن . مصر ملیتپورانی استقلال استحصالیده اصرار کوستردیلر .
انکلتره غیر مسلح اولان مصر مایه تجیلرینه شدتله ضربات تجزیه ایندیرمکله برابر بر طرفندن ده
مصر رجال رسمیه سی ایله بر ائتلاف طریق قایلشدی . انکلتره قاینه سی مصره
امور داخلیه جه استقلاله دلالت ایدن بعض امتیازات حقیقیه و یردیکی کی اولجه « سلطان »
عنوانی توجیه ایتمش اولدینی حکمدارده ترفیعاً « ملک » لقبی طساق یردی . مصر
حکومتی ده انکلتره نك تصویبنه مظهر اولدینی یرلرده دیپلوماسی و شهیندرک خدمتلی
تأسیسنه مآذون براقدی . مع هذا انکلتره نك قاهره ده کی ممثل سیاسی حقیقت خالدہ بر
سفیر دکل ینه اسکسی کی هر آن مداخلیه آماده بر مراقب مطلق صفتی محافظه ایتکده در .
مصرک مواقع مهمه سنده ینه انکلتره عساکر اشغالیه سی اقامه ایدلیدیکی کی شرقده کی انکلتره
قوای هوائی سنک اؤک مهم مرکز لرندن بری ده قاهره قربنده کائن (هه لیو پولیس) موقعنده تأسیس
ایدلشدر . ایشته تفصیلات آفدن آ کلاشیلورکه مصر خلقی هنوز استقلال تامی آله
ایده مه مشدر . مصر لیلرک آکا مظهریتلری و مملکتلرنی اجنبی اشتراکندن آزاده صورتده
انتظام و ترتیب اوزره اداره به موفقیتلری تورکلرک اخص تمیناتندن اولسه کر کدر .

[۱] فلسطین جبهه سنه طوغری طرفینا چولرندن حرکات عسکریه بی تسهیل عملیاتی اجرا

ایدنلر سوبش قانانی آتقاربه صورتیه آجش اولان عمله نك اجفادی ایدیلر .

استقلال تام ماننده .

عجبا مصر لیلر مملکتلرینی اجنبی اشغالندن قورتاردقندن سوکره آنی یدمراقبه سی داها مزعج ومضیق یکی بر مستولی به قارشومدافعه ایده بیلور لر می ؟ استقلال تام تقدیرنده کنندی کندی لرینی حسن اداره ایده بیلور لر می ؟ وینه اوتقدیرده خزینة مملکتی اسرافه وافلاسه معروض بر اقا لر می ؟ ایشه بعض انکلیز جرائد سیاسی ه سنک وضع ایتدکاری سوال اعتراضیلردن بر قاج نمونه .

برنجی سوالک جوابی اک کوچ کوروندیکی حالده بالنسبه قولای ویریله بیلور ؟ ایضاح ایده لم :

تیقظ ایتش بر ملت ایچون استقلال تامه مالکیت تقدیرنده آنی محافظه ایتک امکانی دائماً موجوددر . فقط تیقظادن مقصد ندر ؟ مادیات خصوصنده تر قیدن ویا او باده تنور فکریدن عبارت می ؟ خیره بوکافی دکدر . بر خالق روحانیاتی دخی مجرای منتظم اوزره تعالی ایتک لازمدر . ایشه آنجق بووجهله درکه « وجدان عامه » تکون ایدر ؟ بر قومه مکانت وصلابت ویرن شی وجدان عامه کی او یا نقلقدر . شرف ملی خصوصنک هر دورلو ملاحظات ماده و آمال فرعیه نک فوقنده طوتیله جنی وجیه سی آنجق وجدان عمومینک حساسیت علویه سی ایله ادراک ایدیله بیلور . وطنک سلامتی ، لسان ایله دکل وجدان ایله التزام ایستر . صرف مادیات ملاحظه سندن ایله ری کلورده ناسک خیری ایچون اولمایان وطنپرورلک پک سطحی بروصفی حائر اولور . او یله بروطنپرورلکده صلابت بولونماز وجهانک فوق العاده تحولات وقایعی صیره لرنده مقاومتی صاریلور . بزم تخمینمزجه فلاحین مصریه شو حقیقی ادراک ایده بیله جک بر منزل تنوره داخل اولمشلردر که اوده ترقیات مادیه بی اکتسات ایله برابر اوصاف روحانیه سی محترم طوتان و آکا هم آهنکلک ویرن بر ملت کنندی کندیسی مدافعه واستقلال تامی محافظه ایده بیلور .

کنندی کندیسی حس اداره مسئله سنه کلنجه : بوده بر خالق تربیه سیاسی سنک درجه سنه توقف ایدن بر حالدر . بر مملکتده حس اداره جریاننک اک بویوک کافی او مملکت خلقنک امور اداریه بی مراقبه ده کوسته ره جکی اهلیتدر . بر خلق کنندی شخصیت معنویه سی ایچون حیاتی بر اهمیتی حائر اولان مصالحده حسن وقیحی ، حق و باطلی ، خطا و صوابی آکلامغه چالیشه جقسه منافع فردیه پرو یاغاندا سنه کندیسی ناینانه صورتده قایدیر مایه رقی نفع عامه نک مقتضیات حقیقیه سنک تحریسی کندیسنه هدف امل اتخاذا ایتیلدر .

جهت مالیه حقنده کی سؤال اعتراضی به کلتجه : قدرت مالیه بر مملکتک موجودیت استقلالیه سنک روحی حکمند، در دینور، امور مالیه سنجه سالم بر مملکت تعقیب ایتدیره بیلن بر مملکت موقع استقلالیه صاعلام بولونور . امور مالیه می معقول اساسات اوزرینه جریان ایدن بر مملکده ثروت ملیه نك الك مهم بر قسمی اولان نقود عامه نك [۱] تصرف و صرفی ده اعتنای کامل ایله اداره ایدیلور . وضعیت مالیه سنی دوزلته مهین ، حسابک اوجونی شاشیران افلاسه طوغری کیدر . یوقسولوق وزو کوردک ایچنده قالان شخصیت ایسه حریت معاملاتی واستقلال حرکاتی احلال تهلاکسه معروض بر اوقور ؛ کرک شخص منفرد و کرک شخص معنوی حقنده اولسون بو حال متشابهاً واقعدر .

مصدره کی اشغالریخی تجویز ایچون انکلیزر مصری افلاس حالنده بولش اولدقلرندن دائماً بحث ایدرلر . کذلک مصرک اداره مالیه سنی دوزلته رک بودجه سنده - جعلی و کوز بویایی بر شکلده دکل - حقیقی صورتده فضله واردات تأمین ایتدکلرندن و موازنه مالیه خصوصنک آغیر ویرکولرله خلتی تضیق ایدرک صنعی و موقت صورتده وقوعه کله دیکندن بحث ایدرلر . احصائی شکلده کوستردکلری ارقامه باقیلنجه ادعایری تسلیم ایتک ضرورتی حس ایدیلور . اصلاحات مالیه نك مصرک کندی رجال اداریه سی طرفندن بلا مراقبه صورتده اولمایوبده اجنبی مراقبلر طرفندن حصوله کتورلمه سی شایان تأسقدر .

اسماعیل پاشانک ۱۸۶۳ ده مقام خدیویته کلدیکی صیره ده دیون عمومی سی اوچ میلیون لیرا بولونان ص ۱۸۷۶ ده طوقسان میلیون لیرا قدر بر بورجه صوقولمشیدی . مشوش و سقط بر اداره ملکیه احتیاجاتنک تضیقیه ویرکولر یوزده الی نسبتنده آتمش بولونیوردی . انکلیز اشغالنک اونجی سنه سندن یعنی ۱۸۹۲ دن اعتباراً موازنه خزینه شویله کوسته رلشدره :

واردات	۱۰,۳۶۳,۰۰۰	لیرا
مصارفات	۹,۵۹۵,۰۰۰	»
فضله و واردات	۷۶۶,۰۰۰	»
۱۸۹۹ سنه سنده کی موازنه خزینه :		
واردات	۱۱,۶۲۴,۰۰۰	لیرا
مصارفات	۱۰,۲۴۸,۰۰۰	»
فضله و واردات	۱,۳۷۶,۰۰۰	»

[۱] اقتصاد بونجه نقد ویا آنچه علی الاطلاق ثروت دیمک اولمایوب ثروتک انواعندن بریدر .

۱۹۰۳ سنه سنده واردات اون ایکی میلیون آشمش بولونیوردی .

شیمدیلرده ایسه اون اوچ میلیون بالغ اولسه کر کدر . [۱]

مصر وارداتنک مهم بر قسیمی مصرک دیون عمومیه سنک تسویه سی ایچون تفریق اولونیور .
 آوروپالیرک مطالبنه عائد اولان جهتنک تأمین مستئنا اولق اوزره مصر حکومتی ایوم
 اولدقجه مساعد بر استقلال مالی یه مالک بولونیور . بو استقلالک حسن استعمالی خصوصنده
 وسوسه یه دوشن مصر لیر بولوندی کورولمشدر . اکر ایوم آناری مشاهد اولدی
 اوزره مصرک آز چوق مکتب کورمش افراداتی مأمور تخیلک غایه سی تعقیب اتمک
 میلارنی آرتیر لر سه و خزینة مات بر چوقلرینک معیشت مستریجه تأمین ایچون کوزینی
 دیکدیکی بر منبع حاله کیر سه بویه بروضعیتک استقبالک رفاه ملیسی ایچون علائم خیردن
 صایلمامای لازم کلور . مأمور تخیلک دوشکونلک هر شیدن زیاده معارف عمومیه ده
 نقصان تدبیرلر و خطالی اصول تدریس لر التزامندن طولای افرادک مستقلانه صورنده حیانه
 موقع طوته جق هنر لرله مجیز اولمامسندن ایله ری کلور . اصلاح موقعی و ارتقای شخصی بی
 یالکز مقامات رسمیه ده آرامق نظام اجتماعینک سقطلغنه دلالت ایدر . افراطله مأموریت
 رسمیه آرقسه دوشکونلک احتراصات شخصی بی تولید ایدر و بنابرین صرف منافع فردیه
 اوزرینه مبتنی فرق متعارضه وجوده کتورر و بو ایسه نفاق ملی بی موجب اولور . نفاق
 ملی ایسه بروطنک قدرت مقاومتی صارصار و بوده استقلال سیاسی بی تهلکه یه اوغرا دیر .

[۱] مصرک طوبراغنک زنگینلکی اسکیدن بری عالمده زبازد اولان حکایاتنددر . راحت و سلامت
 بولوندی و قتلرده رفاه و سعادت آرتار . دنیا نیک باشقه مملکتلر نده آرمش اولان قدرت مالیه درجه لرینه
 نسبت ایدیلنجه مصرده وقوعه کلش اولان بوتزاید پکده فوق العاده بر حال صایلمایه بیلور . شو قدر
 وارکه بویاده مهم اولان نقطه تزاید ماده سی دکل حسابانده موازنه و تصرفک حسن تأمیندیر .

بشنجی فصل

اقوام اسلامیه دن بربر لر

شیمدی بجنی اقوام اسلامیه دن (بربر) دینیان و آفریقای شمالی بویونجه اولان حوالیده کثرتله ساکن اولان خلق کتله لرینه نقل ایده لم . بونلر مصرک قوم اسلامیه کی طویل و تمیزج بر خلق تشکیل ایتمزلر . بوقومک مختلف حزبلری بعضاً باشقه باشقه نسللر دن انشعاب ایتمش کی کورینور لر و یالکیز لهجه جهتیله دکل اوصاف جسمانیه و سجا یای اجتماعیه جه دخی تباین عرض ایدر لر .

« بربر » تعبیری ایله مصر و سودان آره سنده کی نوبیا قطعه سنک سکنه سنه علم اولان « بربری » سوزنی تمیز ایتمک لازم کلور ؛ چونکه بربر لر دخی اساساً حامیه کو کندن منشعب اولوق و لیبیا لیرک اجزاسندن بولونمقله برابر اصلیت قومیه لرینه خیلی زنجیلک آثار نسلیتی قاریشمشد . عددی کی اهمیت اجتماعیه سی دخی بویوک اولمایان و سودان لیلک صفتنه داها زیاده ارتباط حاصل ایدن نوبیا بربر لرینی بوراده خارج بحث طوته جعز .

طایفه دمی اولاندر و اولمایاندر .

بربر قومی اطلس سلسله جبالی بویونجه سر پیلمش اولان و علاقه بین المللی جالب بولونان بر طائفه کیره تشکیل ایدر . بربر لر تقسیمات عرقیه ماده سنده پکده واضح بر معناده اولمایانله برابر بعضاً « لیبیالی » نامی آلتنده ذکر ای دیلور لر . بوطوائفک جزایر حوالی سنده کی افرادی ایله مراکش جزیره ملاصق اولان جهتلرنده متمکن احزابنه (قبیل) لر اطلاق ای دیلور . بولکله نیک ایسه عربجه نیک (قبیله) سوزندن آلمش اولدیغی بدیهی کورینور . آفریقای شمالی بربر لر نیک حیات اجتماعیه جه عشرت اوصاف تمیزه سنی قوتله ارئه ایده کله لرندن طولانی بعدالاسلامیه بو عنوان کندی لرینه ویرلمش اولسه کر کدر .

(بربر) اسم عمومیه آلتنده ذکر ای دیلن شمالی آفریقا طوائفک بعض احزابی اطلس طاغیر نیک جنوبندن آشاعی طوغری سر پیلمش و صحرای کبیرک قابل سکنا اولان یلرنده و غربی سودانده زنجیلکله ویا زنجیلرله قرابت حاصل ایتمش بولونان دیگر یرلی خلق ایله خیلی قان قاریشدی رمشدر . صحرائک قابل سکنا مواقعه نده یاشایان و طوارق دینلن

حزب ناس بربر قومتك بر شعبه سیدر. خالص الدم بر بر لر آفریقای شمالینك بك اسکی اهالی اصلیه سندن صاییلور لر . بونلر كرك رنك و كرك اوصاف جسمانیه جه آفریقانك نصف شمالیسنك دیگر طوائفه بکزه منزلر . آطلس جالی حوالیسنك بر بر لر آره سنده آچیق رنكلی، کوزلری ماوی، صاچ و صقاللری صاری انسانلره چوق تصادف ایدیلور .

تحويلات ارضیه و اصلیت عرقیه .

علم اجناس بشر مدققانندن بعضلری بر بر لك اصلیتندن بحث ایتدكلى صیره ده نتایج تدقیقاتی حجر دورینك صوك زمانه قدر ارجاع ایتك ایستر لر . بشرتی أنتروپولوژی ساحه تدقیقندن آلوده عرقلره آیران آنولوژی علمی اربابی بوایده زیاده سیله صراقی موجب نظریه لر اورتیه آتار لر ؛ شویله كه : بشریتك قومیتلره تفریقی شویله طورسون حتی عرقیت معینه حاللرینه كله سندن مقدم اولان ازمان عتیقه ده بزم بوكون شمالی آفریقا و جنوبی آوروپا ناملری آلتنده بیلدكیمز جهتلرده ارضك اودورلرده کی وضعیت مساعده كارانه سندن طولای بر طرفدن دیگر طرفه افراد بشریت آقینلری وقوعه كلوب طورمش . علم ارضك طبقات زمین تحولاتی حقیقه کی قصص مخمسه سنه باقیلورسه بحر سفید حوضه سی دینه یاد ایتدكیمز یراشكافی ده كیشدیرمزدن اول برطاقم نباتات و حیوانات كبی بی بشر سوریلری دخی زماندن زمانه یوقاریدن آشاغی به و آشاغیدن یوقاری به یاییلوب كیتمشلر . ارض اوزرنده کی بوز قابلیرنك توسعلرینه ویا چكیلوب زائل اولمالرینه كوره اقالیمده کی صیجاق درجاتی ده كیشمش واقلمی مرور زمان ایله اعتدال كسب ایدن یرلرده بعض نوع نباتات نشوونما بوله بیلدیكی كبی بعض جنس حیوانلرده اورهمش و بعض دورلو بشریت افرادی توره مشدر . كیت كیده - بزم اعتباری اوله رق قولاندیغمز - قفقاسی عنوانی آلتنده كی بشریت كو كینك وطن ابتدائیسى شمالی آفریقا دیدكیمز حوالی اولمشدر . بونظریه لر قبل التاريخ اولان ازمانه تعلق ایدر لر . بعد التاريخ اولان ازمان عتیقه ده دخی آوروپا و آفریقانك حوالی متجاوره سنده - اوزون فاصله لر ایله - ینه مهاجرت جریانلری یوقاریدن آشاغی و آشاغیدن یوقاری وقوعه كلوب طورمشدر . بونظریه به كوره بربر قومتك اصلیت ابتدائیسى آسیانن كلش صاییلماز ؛ بالمكس قفقاسی عرقنك منشأ اصلیسى شمالی آفریقا اولق لازم كور .

چبرلك و بربر عرقه ارضیه .

شمالی آفریقانك الیوم موجود سکنه سی آره سنده اكنزیه اصلیت موضعه صاحبی اولان

بربر لر ایله آوروپانک بعض اقوامی آره سنده توافق سجایا و اوصاف بولانلر واردر .
 نینه کیم فرانسه ایله اسپانیا اراضی متلاصقه سنده ساکن اولان و (باسق) [۱] دینیان
 طائفه افرادیه شمالی آفریقا بربرلری آراسنده بالکز اشکال جهتیه دکل سجایا طرزیه
 وبعض مرتبه لهجه مفرداتجه وجوه مشابهت بولونور .

آفریقانک اقسام شمالیه سنده سرپیلش صورتده متمکن بولونان و (بربر) نام عمومیسی
 آئنده ذکر ایدیلن بی یشر شبه سنک بعض طاقملری زنجیلر قدر سیاهی بولونقلری حالده
 دیگر بعض طاقملری علی العاده اسمرو بعضیلری ایسه زمانمکز بعض آوروپالیرندن بیله
 داها بیاض رنگ تنه مالکدرلر . مثلاً بربر شعباتندن اولان و جنوب واحه لرینه منسوب
 بولونان (هراطین) [۲] طائفه سی زنجیلک اشکال جسمانیه سندن بعضیلرینی عرض ایتدکاری
 حالده آنلره قومشو اولان و آنلره قرابت نسلیه سی بولونان وفاس الکاسنک حوالی
 جبالیه سنده یاشایان قیللردن برچوقلری بر آفریقا خلقنی دکل صاری صاچلری و آچیق
 رنگلری ایله شمالی آوروپا کویلیلرندن برینک اشکالی آکدیرلر . فاس مملکتنده اوزون
 سنه لرا قامت ایده رنگ ناس کتله لرینک اوصافی حقنده بویوک وقوف مترصدانه کسب ایتمش
 اولان (وولته - هاریس) نام انگلیز محرری مذکور مملکتک شمالنده ساکن اولان
 و (مستعرب) صفی اکتساب ایدن بربر جماعتدن بحث ایله دیکی صیره ده بوجاعت
 افرادی حقنده : « برچوغی صاریشن ، ماوی کوزلی ، صاریجه صاقالی در وانداملری
 منتظم اولوب عادتا آوروپالیرک یاقیشقلی دیدکاری انسانلر کیدرلر ، دیمشدر .

فاسک و جزایرک بوقیلدن قیافتنامه عرض ایدن انسانلرینی اسکی روما مستملکاتجیلرینک
 و یاداها صوکره لری ظهوره کلن واندال مستولیرینک بقایاسی احفادنن صانماق
 ویا صایماق لازم کلور ؟ زیرا روما حاکمیتی و واندال استیلاسی دورلرندن داها عتیق اولان
 ازمانه مخصوص مصر قدیم آبداتنده کی کتابه لرک بعضی سنده شمالی آفریقالی افراددن
 بعضیلرینه دائر اولان اشارتدن آنلرک صاری صاچلی و ماوی کوزلی انسانلر اولدقلری
 استدلال ایدلمشدر .

[۱] پیره نه طاغیرینک غرب حوالی سنک قوی البنیه برعنصری اولوب کندیلرینه مخصوص لهجه لری
 واردر . فرانسیز جهته منسوب اولان باسقلر شمالی آفریقالی بربرلره داها زیاده وجوه مشابهت عرض
 ایدرلر مش .

[۲] مفردی (هراطی) در . بربر قومنک برشعبه متفرقه سی اولان شلوخ طائفه سی افرادندن
 بعضیلرینک سودانلیلر ایله احتلاطدن حاصل اولمش دیتیلور .

بربر قومیتنه تأثیر اهمیت .

بربر قومنك اوتیه برویه طماغیلش اولان مختلف حزبلری آره-سندیه کی اشكال ظاهریده نه قدر تباین حاصل اولش بولونورسه بولونسون بونلر برخیلی اوصاف عرقیه مماثلتری عرض ایدرلر .

كرك ازمان عتیقهده و كرك اعصار متأخردهه بونجه مستولیلر ومهاجر لر ایله عرقیت اصلیه سنك اساسلیجه متأثر اولماسی لازم كلن شمالی آفریقانك بویرلی خالقنده هیچ بر نفوذ خارجی اسلامیتك تأثیرات اجتماعیه سی درجه سنده سجیه تحولانی وجوده كتوره مشدره .

قایتین (آندره) نام فرانسز محرری - فرانسز مقاصد سیاسیه سی - موجبنجه ترتیب ایتدیکی *L'Islam et Les Races* یعنی اسلامیت وقوملر عنوانی كتابنك ایکنجی جلدنده دیورکه :

« اسلامیتك غربی بحرسفید حوضه سنده انتشاری دورینه قدر ایتالیا وآسیا جهت لردن بر برینی متعاقب كلن استیلا اوردولری واسپانیادن واوطریقله آوروپای شمالی طرف لردن كلن مستولی کروهلری فی الواقع فاس وآفریقه حوالیه سی ضبط ایله مشلردی ؛ لکن بونلردن هر بریسی اورالرك سکنه اصلیه سی اوزرنده نسبتاً پك آز تأثیر ممتد براقدی ؛ حال بوکه او مملکتته کیرمش اولان مسلمانلرك دینی - که انسانلری معادل ومساوی طوتار - اویرلی خلقك عاداتی ، تعاملی ، اخلاقی اوزرنده آزچوق حس اولونور درجهده تأثیرات ثابتیه اجرا ایتدی . »

معلوم اولدینی اوزره شمالی آفریقانك بو ذکر ایدیان اهالی اصلیه سی آره-سندیه اسلامیتك ظهوره باشلاماسی مصر فتحندن صوکره عربلرك غربه طوغری ایله ری حرکتده دواملری صیره-سندیه کورولدی . لکن عرب مؤلفین قدیمه سنك « آفریقه » دییه یاد ایتمش اولدقلری حوالینك فتحی مصرك فتحندن داها مشکل اولدی ؛ مصر فتحندن آنجق اللی سنه قدر صوکره توسع احتمالی قولایلاشمغه باشلامشدی . مصر فتحنده عربلرك اوکلرینه چیقان معارضلر مصرك برلی خلقی دکل بیزانس جهنتدن کونده ریلن قوای مستولیه و حاکمه ایدی . حال بوکه مصر طریقله شمالدن مغرب اقصایه طوغری وقوع بولان عرب استیلاسنه مقاومت ایدنلر رومالی مستولیلرك بقایاسندن زیاده حوالی جبالهده کی جسور وغیور برلی خلق افرادی یعنی بربرلر ایدیلر .

استطراد

شیمدی بوراده برسؤال وارد اوله بیلور: دینیه بیلورکه: بزبو بخدمده اسلامیتک تاریخ انتشاری وجهله بر سلسله ترتیب آنخا ایده جک ایدک؛ بر بر قومی آره سنده اسلامیتک تأسسی خیلی اوزون زمانلره توقف ایتدی؛ حال بوکه آسیا جهتمده داها اول اسلامه کلن قوملر کورولدی؛ بو آسیا قوملرینی بر برلره تقدیماً ذکر ایتمه ملی می؟ واقعا بویله بر ملاحظه طوضری کبی کورینور؛ فقط آفریقای اسلامی بی ملاحظه دن سوکره آسیایه حکمک بخدمتک تلخیصنده داها منطقی بر ترتیب اراء ایدر. همده اساس ماده بوتون بر بر طوائفک اسلامه کلمه سنک تاریخنده دکل بلکه داها زیاده اسلامیتک او طوائف آره سنده منفرداً منسوبلر قازانماسنک زمان وقوعنده در. ایمدی اسلامیت آسیای غریبده کی امتلردن ایران وتورانک سسکانی آره سنده انتشاره باشلادینی تاریخلرده بر بر قبیله لری افرادی آره سنده منفرد صورتده مهتدی قازانمده باشلامشدی. حتی هجرتک ۹۳۳ سنه سنده عربلر اسپانیانک استیلاسنه قویولدقلری زمان استخدا ایتدکاری قوتلرک پک مهم بر قسمی مختلف بر بر قبائلنه منسوب افراد مهتدی دن مرکب ایدی وحقی ابدی صورتله نامنه نسبتله (جبرالتار) دینیلن کچیددن قوای مسلمینی اسپانیایه سوق ایدن امیر جیش طارق بن زیاد عربلره دکل بر برلره منسوب ایدی.

بر برلره آره سنده نوسع اهنرا.

حقیقت حالده بر بر طوائفک اهدای کاملی هجرتک طوقوز یوزسنه سندن اعتباراً باشلار؛ بودور ایسه اندلسده کی نفوذ اسلامیتک سقوطه یوز طوتدینی اون بشنجی قرن میلادی به تصادف ایدر. او وقتلر شمال آفریقا ده حالا باقی قالمش اولان اوروبالی متوطنلر کنیسا مذاهب مختلفه سنه عائد اباطیل مدعیات ایله اوغراشه کلدکلرندن و تفسخ اخلاقی به اوغرادقلرندن طولای بنیه معنویه لری صار صلمش بولونیور و آنلرک دائرة نصر اینته کتورمش اولدقلری بر برلر دخی ینه بتپرستلک یولینه صاعش بر حالده کیدیورلردی. اون بشنجی وحقی اون آلتنجی قرن میلادی به قدر شمالی آفریقا ده حالا میلونلرجه غیر مسلم خلق یاشایوردی. قوای حاکمیت نفوذی آلتنده بونلردن اوتوده بروده اسلامه کتورلمش اولانلر بولونه بیلور. لکن بخدمتک مدخلنده ذکر ایتدیکمز اوزره باشقلرینی کندی اعتقاد مذهبی الترامه اجبار ایتمک تعصب دینیک اُک منفور بر طرزینی ارتکاب

ایله مک دینکدرکه بویه بر حال (لا اکراه فی الدین) امر مبعجلی ایله داها بدایتدن اعتباراً اسلامیت حقیقه‌نک دائره جوازندن خارج طوتیلمشیدی. بربر قبائلی آره‌سنده اسلامیتک انتشارینه ائک چوق اسپانیادن قاچان مستعربین مسلمه افرادی خدمت ایتمشیدی. بونلر آره‌سنده داها زیاده منورالافکار، داها زیاده اوصاف عرفانیه و وسائط مدنیه صاحبی مبشرلر ظهور ایتدی. فداکارانه بر حیات مساعی التزام ایدن بو کبی کیمسه لر آلارنده عصا و صیرتارنده عبادینه جک بر صورت محویت ایله بربر قبیله لرینک اطلس جبالی مواقع رصینه‌سنده کی قرارگاهلارنده برر کوشه انزوا بولوب اوچر، بشر طاقلرله صوقولدیلر. تماسه کلدکری خلق مواجهه‌سنده انسان مدنی گی طاوراندیلر، افراد ناس ایچون خادم خیر ورهبر حرکات حسنه اولدیلر، قلبلر قازاندیلر. ایشته اصل بو یولده کی تبشیرات و ناسطه‌سیله ایدی که بربر طوائفندن کومه کومه افراد ناس طریق اسلامه سوق ایدلیشیدنی. [۹]

اطلس جبالی حوالی‌سنده کی قبیللرک اهتداسی طولایسیله درکه آفریقانک نصف شمالی‌سنده کی دیگر بربر طوائفنک جماعت اسلامیه طائفه کله سنک اسپانی استخصار ایدلش اولدی.

بربر خلقنک اهتداسی اسلامیت ایچون آفریقاده مفید بر عنصر انسانیت قازاندیرمشدن. شمالی آفریقاده مؤرخ ابن خلدونک (بلادلبربر) تسمیه ایله دیکی حوالی - که طرابلس

[۱] قرظانه‌نک سقوطندن سوکره شمالی آفریقایه کن اندلس مهاجرلری آره‌سنده بو کبی تبشیرات اسلامیه خدماتی درعهده ایدن کولکیلره ساقی الخراء نام محله‌کی قادریه زاویه‌سی شیخنک هجرتک ۸۹۸ ده ایتدیکی مؤثر خطابه بربرلرک اسلامیتی مسئله‌سنده شایان دقت بر نقطه‌ی منظر اولدیغندن پروفور آرنولنک (موعظه اسلامیه) عنوانلی کتابندن بروجه آتی نقل ایدیلور:

« اولجه سعادت ایمانیه دن هر نه نوارث ایتمشلرسه آتی غائب ایله مش اولان اوپرلرک (یعنی برای تبشیرکیده جکیز یرلرک) خلقی آره‌سنه نور هدایتی اساره ایتک اوزرمزه مترتب بروظیفه دره. بو زوالی قبیللر مکتبلره و یا خود چو قورینه قوانین اخلاقیه تعلیم ایده جک وسائطه مالک دکلدرلر. بوله‌جه ربیب و ایمانیز قالمشدره غیرمدرک حیوانات کبی یا شایورلر. بو حال آلنا کک ازاله‌سی ایچون سزک جهد ایمانکزه، و قوف منورکزه مراجعته قرار ویردم. جبال آطلاسک بو خلقنک ضلالت ایچنده بو وارلانو ب کیتمه‌سنه و آلیم بر جهالت سببیه اسلامیتک حقایق عظماسندن بی‌خبر قالماسنه کولکلریکو راضی اولماز. کیدیکز اوغللم آتش ایمانلرینی اوفله یرک قلبلارنده سوونکده اولان قفلیصلره یکی برشعله فوران ویریکز. . . . وظیفه کزک مشکلاته طولولودینی حقیقتینی سزدن کیزله مک ایسته‌م. آنجیق ناقابل مقاومت اولان عزمکز و شوق اعتقادیکز عنایت باری ایله کافه مزاجه غلبه‌ده سزه معین اولور. کیدیکز اولادم، جهالت طولایسیله ایمانلرلی باطابققرینه صاپالتمش اولان او بیچاره خلقی آللهک امرورسونلک آرزو ایتدیکی طریق صلاحه کتوریکز. کیدیکز اوغللم، پیام سلامتی آنلره ایصال ایدیکز. الله معینکز اولسون. . . الخ »

تعدد زوجاتندن مستنکف ، اسیر طومغنی سوسن ، اکثریتله اورته بویلی ، عضلاتلی ، طولانی تمتد قافا طاسلی (دولیقو سه فالیک) .

تعلیم روحانی بی عرب لساننده کی کتب اسلامیه دن اقتباس ایدن بربرلرک اکثریتله داها زیاده متقی بولوندقلری ملاحظه ایدیلنجه آنلرک حیات اجتماعیه جه عربلره نسبتله فاقیت اوصافه مالکیتلرینک سببی آکلاشیلور . مع مافیہ جزایرک بر چوق حوالیسندن عربلره حیلی قان قاریشدرمش وین یانه ساکن بولونمش اولدقلرندن بویکی مختلف اصلدن کن افرادناسی اسلامیتک نفوذ توحیدیه سی خیلی مزح ایش و آنلرک اوصافه آزچوق هموصفلق ویرمشدر . جزایر خطه سنده کی اهالی مسلمه ایچنده اکثریتی تشکیل ایدنلر بربرلردر . لکن فاس مملکتنده لسان جماعتی بربرجه اولان خلق آنجق بر اقلیت مهمه تشکیل ایله یور . لوندرده خارجه نظارتنک تاریخ دائره سی نشریاتی میانده ۱۹۲۰ سنه سنده فاس مملکتنه دائر نشر ایدلمش اولان بر ائرده او مملکت اهالیسنک - که اکثریت عظیمه سی مسلماندر - عددی آتی میلیون قدر تخمین ایدلدیکی کوسته ریش و عربجه تکلم ایدن قسم ناس ایسه ایکی میلیون و بربر لجه لری قونوشان مسلمانلر سکز یوزبیک نفوس اولق ذکر ایدلمشدر . فاس مملکتی اهالیسی آره سنده بربرلر - قومی اولقدن زیاده - لسان جهتیله بر جزوه تام تشکیل ایدرلر . کرک خالص عرب اصلیتندن کن و کرک و قتیله اسپانیادن التجا ایش مسلمانلرک احقادندن بولونان فاسلیلر بربری اولان فاسلی اشخاصدن بعض مرتبه فارق اوصاف نسبت عرض ایتسه لر بیله بر چوق جهتلرده بویکی عنصر افرادی بربریه خیلی اختلاط نسلیت وجوده کتیرمشلر و کیت کیده یکوجود بر جماعت اسلامیه حاله کلک بولنی طومشدردر . بوکی برلرده لسان عرب بربر لهجه سنک یرینه غالبانه صورتده قائم اولقددر . فاس مملکتنده کی برابر نک مهم شعبه لرندن بری شلوح دیکری رثا یا خود (ریف) دره بویکی طائفه آره سنده عربلق اوصاف قومیتی توسع ایتکده در .

بربرها کیندری .

شمالی آفریقا سکنه سی اسلامی بر صفت آلدقدن سوکره اوراده ظهور ایدن دول اسلامیه دن باشلیجه ایکینسی اصلاً بربر قومیتنه منسوب اولان ایکی خاندان اداره ایله مشدی . بونلردن برنجیسی (المرارده) ایکنجیسی (الموحیدین) دینه معروفدر . المرارده طریقت مذهبه اوله رق محراب جهتنده ظهور ایدن مرابطلر - (که اجنبی

کتنا بلرنده کی صورت تحریری وجہله «مارابوت» شکندہ اوله رق بعض محرر لرمز طرفندن استعمالی موجب استغرابدر -) ایچندن چیقان یوسف بن تشفین طرفندن تأسیس ایدلمش و فاسده کی مراکش شهری بونک مقر حاکمیتی اولمشیدی . بو وقعه هجرتک دورت یوز اللی بشنجی سنه سنه مصادف دوشر . بر مدت صو کره بویوک بر ایپراطورلق دینه جک قدر واسع اولان بو دولت - غالباً صرف شخص منفردک قدرت نفوذیه قائم اولماسندن . طولانی - اللی سنه قدر حکمفرما اولدقدن صو کره انقراض بولمشیدی . بوندن صو کره یینه بر بر قومی افرادندن اولوب آطلس طاغلرنده بر محله منسوب ابن طمرت نامنده بر متمدنی طرفندن تأسیس ایدیان الموحدین دولتی حکمفرما اولغه باشلادی . بونک اوغلی عبدالمؤمن مصرک حدود غربیه سندن فاسک محیط آطلسی ساحلنه قدر اولان یرلردن ماعدا اندلسده کی بر چوق مسلمان بلادینی ده تحت حاکمیتته آلمشیدی . بر آراتق بو حکومتک مرکزی الیوم (سهویل) دییه معروف اولان شهره نقل ایدلمشیدی . بو بر خانداننک حاکمیتی ده اون اوچنجی قرن میلادی ظرفنده زوال بولدی .

تاریخک تصادفات عجبه سندن اولوق اوزره اسپانیاده مسلمان حاکمیتک تأسیدی ایچون بونجه فداکارلنی ثابت اولان بر بر قومنک بالاخره خلفا حاکمیتنه قارشو عصیانلردن طولانی اسپانیاده کی اداره مسلمین ضعفه دوشمش بو ضعف آنک زوال خجعی تسریعه باشلیجه بر سبب اولمشدر .

تاریخیه هادئات .

شالی آفریقاده بر بر قومه ماوای اصلی اولان یرلردن طرابلس ، تونس ، جزایر ، فاس مملکتلرینک انتشار اسلامدن صو کره کی وقایعنک تاریخلری اوزرنده اطارة نظرایتمک بوراده علاقیمی موجب صایلیسه کر کدر :

طرابلس غرب : یدنجی قرن میلادیده بیزانس حاکمیتنه خاتمه چکلمش و عرب استیلاسی وقوع بولمشیدی . (۱۵۱۰) تاریخنده اسپانیالیلر طرفندن ضبط ایدلمش و آز بر مدت صو کره ده (سن ژان) شوالیهلرینک تحت اداره لرینه دوشمش ایدی . آوروپالیلرک قورصان تسمیه سنی ترجیح ایتدکلی تورک بحریونی بو شوالیهلری ۱۵۵۳ ده اورادن طرد ایله مشلردی . نیجه زمانلر اداره مختاریه مالک اولان طرابلس غرب بوندن تقریباً طقسان سنه قدر اول طوغریدن طوغری به عثمانلی ولایتی حاله کلشیدی .

۱۹۱۱ ده ایتالیانلر آکسزین طرابلسی استیلایه قوبولدیلر. شوراسی شایان قیددرکه ایتالیانک امل استیلاسی ۱۸۹۸ ده فرانسه ایله کومروک تعرفهسی مجادلهسی تسمویه ایتدکدنصکره فرانسر حکومتک موافقی اوزرینه تکون ایتمش وبوفکر استیلایه انکلتره دخی موافقت ضمنیه ده بولومش واوزمان ایتالیانک متفی بولومش اولان آلمانیا و آوستریا دخی بو استیلا پلانی تنقید ایتمه مشلردی .

شایان عبرت تصادفات مکدره دن اولدینی اوزره طرابلس غربک بدایت استیلاسی خبری حتی پاشا قابینه سنک استانبولده های هویه طالینی صیره ده واصلی اولمشیدی . [۹] بر میلیونی متجاوز نفوسی حاوی اولان طرابلس غرب حوالیسنده بربر قومیتنه منسوب افرادک عدد نسبیسی بویوک اولسه کر کدر .

نوسى : بودیاریک ایکی میلیون قدر اولان خلقندن نه قدرینک بربر عنصرینه منسوب اولدینی لایقینه کسیدریله من ، هر حالده بربر عنصری تونسده اولدقچه صاییلی بر جماعت تشکیل ایتسه کر کدر ، واندال استیلاسندن بیزانتین ایمپراطورلغی ایچون ضبط ایدلدکن یوز سنه قدر سوکره یعنی ۶۴۸ نارینخنده عربلر طرفندن ضبط ایدلمشیدی . متعدد مسلمان حکومتلری ادارسنه کچد کن سوکره بر آراق ده فرنکلرک استیلاسنه کچمش ایدی . (۱۵۲۵) ده تورکلرک ید فاتحانه لرینه دوشمش وبلا آخره بشنجی شاراک عساکری آینه کچمش ایسه ده آرزمان سوکره تورکلر تونسسی استرداد ایله مشلردی . تورک داییلرینک اداره سنده مختاریتی حائر اوله رق ۱۸۷۱ سنه سنه قدر دوام ایتمش و او صره ده تونسک عثمانلی ایمپراطورلغی اجزای غیر منفکه سندن بولوندیغی اعلان ایدلمشیدی [۲] . فرانسه نک تونسسی استیلا املی جزایرک ضبطندن بر مدت سوکره تعینه باشلامشدی . تورک وروس محاربه مشومه سی متعاقب انعقاد ایدن برلین قونعره سنده فرانسه نک تونسسی استیلاکنه دولترجه جواز کوسترلدی .

[۱] او وقتک وکلای فخانمندن بر قاچینک بک اوغلنده مادام مطران نامنده تابعیت ومسلیکی مشکوک بر جادالوز قارینک اوینده کاغد اوپنادقلمی بر آنده خبر استیلاک کلمش اولدینی روایت ایدلمشیدی .

[۲] بوتاریخ پروسیا وفرانسه محاربه سننده فرانسرلرک مغلوبیتلری زمانته تصادف ایله دیکندن او ونمک تورک وکلاسنک فرانسه نک ضعفیتندن بالاستقاده تونسده تأیید حاکمیت ایتک ایسته مش اولماری استدلال اولونه بیلور .
السهیات مجموعهی صافی : ۵

جزایر : شمالی آفریقاده بربر قومنك ك اسكى آنا وطنیدر . جزایر ك بواھالی تاصلیه سی - بالاده اشارت ایدلدیكى اوزره بربر دكل « قیل » تسمیه ایدیلور . بوملكت دخی رومالیردن واندارلره كچمش و آنلردن ده بیزانتیلر ضبط ایله مشلر و صربلر بیزانس حاكیمتته ختام ویرمشلردی . مختلف طوابع اومه صحنه اولدقن صوكره توركلرك آلرینه دوشمش ایدی . بر قاج عصر ظرفده آوروپالیرك شرقی استیلارینه فارشو وضعیت تهدیدكارانه آلان وفرنكلرجه (قورسان) دینلن تورك بحر یونی جزایر كندیلرینه مركز حاكیمت اتخاذایتمشلردی . جزایر ده حكومت ایدن تورك داییلرینك صوكونجیسی اولان حسین دایدن ۱۸۳۰ ده فرانسزلر جزایر ك مركزی ضبطه قالشیدیلر . لکن صوكره دن مجاهدین مسلمه ایله چایشیدیلر كه امیر عبدالقادر ك اداره سنده فرانسزلر علیهنده اجرا ایدیلن حرکت ملیه سنلرجه دوام ایتمش و بونده بربر جماعته منسوب افراد مسلمه نك خیلی یاردیملى كورولمشدی .

- فاس : ۶۸۲ ایله ۷۱۰ سنلری آره سنده صربلر طرفندن فتح ایدلدی .
- ۷۸۸ ده ادریسی خاندانی حكومتی تأسیس ایدلدی .
- ۱۰۶۲ ده المروده حاكیمتی جاری اولدی .
- ۱۰۸۶ ده الموحدین سلطنتی حكمران اولدی .
- ۱۴۱۵ دن صوكره بعض مواقعك و خاصه طانجه نك پورتكیزلر طرفندن اشغالی وقوعه كلدی .
- ۱۵۵۰ شرفا خاندانلرینك بدایتی .
- ۱۵۸۰ ده طانجه اسپانیالیلرك آلرینه كچور .
- ۱۶۷۳ دن صوكره فلالی شرفاسی خاندانندن مولای اسماعیل فاس مملكتهنده بر حكومت تأسیس ایدیور واجنیلری قوغیور .
- ۱۸۴۴ ده یعنی جزایر ك فرانسزلر طرفندن فتحندن برمدت صوكره ضعیف فاسك آفریقاده كی فرانسز امپریالیزمی ایله نزاعی باشلايور .
- ۱۸۵۹ اسپانیا فاس ایله حربه كیریشيور .
- ۱۹۰۴ ده انكلتره ایله فرانسه آره سنده آفریقاده تقسیم مستملكات مقاوله سی امضا ایدلدك دن صوكره انكلتره نك مصدره تأسیس آمریت ایتمه سنه

مقابل فرانسه دخی قامی تحت وصایتنه آلیور وبویلهجه فاسک استقلال حاجتی حقیقیه کیدن
چقیور .

لسان عرب واسطه سیله بربر طوائفی آره سنده معارف آرتدیجه و علی العموم فاسلیله
بیننده مالکیلیک ، حارجیلیک وداها بیلمم نه لیک کبی اختلافات مذهبییه فارغشه لقلری ازاله
ایدیلهرک تعصب جاهلانه برینه علم ووقوفه مستند بر حقیقی دیندارلق تأسس ایدنجه فاسک
استقلال ملیسنک استردادنده بربر قومیتندن بولونان مسلمانلرک اک بویوک همق صرف
ایده بیله جکلری تخمین اولونه بیلور .

التنجی فصل

غربی سوڈانہ ہاوسالز و فولانیہ

آفریقانک نفوذ اسلامیتہ زمین تشکیلی ایدن قسمندن [۱] عمومیت وجہله بحث ایتدیکمز صیرده سوڈان دیارینی شرقی ، مرکزی ، غربی اولقی اوزره اوچه آیبرمش و اورالرده کی مسلمانلر حقندہ علی الاطلاق بعض بیاناتده بولونمش ایدک . لکن غربی سوڈان مسلمانلرندن بورادہ آیریجه اولهرق بحث ایتدیکمز ایچون برسبب واردرکه اوده (هاوسا) لرکی اہمیت سیاسیہ و اقتصادیہ جه قومشوطاقتدن تمایز ایتمش و (فولانی) لر کی اسلام آمالی خصوصندہ مجاہداندہ بولونمش و بناء علیہ طائفہ متفرقه اولمقدن زیادہ «قوم» اطلاقنہ آز چوق لیاقت کوسترمش ایکی جماعت مسلمہ نیک غربی سوڈانہ منسوب اولمالریدر . بوخطہ نیک ہر جہتندہ و حق محیط اطلاسی ساحلنہ قدر اولان لرلندہ بیلہ طاغینق صورتدہ مسلمان جماعتلرینہ تصادف ایدیلور . لکن نجرنہرینک حوالی بالاسندہ بوجماعتلر بویوک کتلہ حاللرندہ عرض ہویت ایدرلر . بورالردہ کی یرلینک یوزدہ آلتمش بشی مسلمان اولقی اوزره تخمین ایدلمشدر . انکلیز میسیونہر لیکاری جمعیات متحدہ سی نامہ نشر اولونان آتاردن (دہ ویل ووکر) ک ۱۹۲۴ دہ منتشر و «آفریقہ ایہ آتک اقوامی» نام کتابنک «ہلال وبتپرست آفریقایی» عنوانی فصاندہ غربی سوڈاندہ کی مسلمانلرک عددی اون ایکی میلیون اولهرق کوستہ رلمشدر . (ماندینتو) لر ، (بوروبا) لیلر و سائرہ لر آردسندہ اسلامیت خیلی وسعتلی صورتدہ شیوع فرصتی بولمقلہ برابر بز بورادہ یالکنہ ہاوسالز ایہ فولانیلری برر قوم اسلامی صفتندہ بالتلقی ذکر ایدہ جکنز : غربی سوڈان یرلیلری آردسندہ اسلامی ایلیک قبول ایدنلردن ماندینتو لر اہمیت سیاسیہ لرینی اُسکیدن غائب ایتشلردی . ہونلر ہوسالرک حکومتی طرفندن تحت ضبطہ آلتمشلردی . ہوسا مسلمانلرینک عددینی اوج بوجوق میلیونی متجاوز و فولانیلرک نفوس مجتہعہ سنی ایکی

[۱] محیط اطلاسی ساحلندہ کی (سیہرا لہٹون) اراضیسندن داخلک جنوب شرقیسی بویونہ طوغری مائل برجیزکی چکیلور و بوجیزکی (نیانزا) کولی حوالیسندن کچہرک بحر محیط کبیر ساحلندہ (ماداگاسکار) آطہسنگ مواجہہ سنہ دوشن بر نقطہ یہ ایصال ایدیلورسہ بوخطک یوقاریسندہ قالان جہتہ نفوذ اسلامیتہ زمین تشکیل ایتمش دینیلہ بیلور .

حیلونونه بالغ اولمق اوزره تخمین ایدر لر . اسلام امیرلکلری آرهسندره احتراصات رؤسادن خلولایوقوعه کلکش اولان احمکارانه مجادلات ومجاریات هیسچده وقوعه کلهمش اولسه ایدی بوکون عدد مسلمین کی امرانک قوای سیاسیه لری ده بویوک بولونوردی .

عرقی اضمحلال .

کرک هاوسالر و کرک فولانیر صحرای کبیرک قوری اقلیمی ایله اورته آفریقانک خیلی صولاق یرلی اراضیمی آرهسندره و - تام معناسیله - زنجی بر عنصر بشریت ایچنده بولونمقده در لر . بونلرک اصلیتلرنده حامیه وبردوجهیه قدر سامیه عرقیتلری تأثیراتی واردر . واقعاً بونلرک طبیعتده مشاهد اولان وصف فارق ینه زنجیلکی آکدیرر ایسه ده بو ایکی قوم هر حالده زنجیلکک یوکسک طبقهسندن صایلمق اقتضا ایدر وفی الواقع غربی سودانک طوائفی جنس نفوس اعتباریله شمالدن زیاده جنوب جهتدن کلکش اولان عناصر مهاجره ایله داها زیاده استحصال تأثیر ایله مش ایسه ده نوع مدنیت حیثیتیه شمالک نفوذندن مستفید اولمشدر ؛ چونکه صحرای کبیرک آشاعی جهتلری اوتده بروده بر خیلی واحه لری ، قویبیلری ، مرعالی محتوی بولوندقلرندن بحرسقید سواحلی جانبندن کلن مستولیلرک حرورلرندن ماعدا آثار مدنیته نک نفوذینه ده مساعد اولمشدر . داها شمالده کی بربر قبیله لرندن اصلیتلری اساساً تحوله اوغرامش اولان بعض طوائف بوجهتدن غربی سودانه وحقی بعض مفرزه لری قولغو حواله سیسه قدر اینمشلر یرلی زنجیلرله عرقیت احتلاطی حاصل ایله مشلردی . نیته کیم شرقی و مرکزی سودان مالک اوله بیلدیکی آثار تمدنییه بی داها زیاده حبشستاندن ونیل جهتندن اخذ ایله مش ایدی . ایشته بویله جه شرقدن اولدیغی کبی شمالدن دخی مدنیت علامم و آثارینک سودانه طوغری دائره نفوذی آرتدیجه عرقیت احتلاطلری ده چوغالمش ویکی یکی قبائل وطوائف میدانه کلشدر . بویولده کی عناصر امتزاجاتی اسلامیتک تراید انتشارندن سوکره داها زیاده وقوعه کلشدر .

اسلامیتک مبادی انتشاری .

اسلامیتک غربی سودانه ایلیک تأثیری - شمالی آفریقانک عربلر طرفندن تمامی استیلاسی اوزرینه - بربر طائفه لری آرهسندره اهتدالر وقوعه کله سنی متعاقب حسن ایدلمک باشلامشیدی . صحرای کبیرک غرب جهتلرنده کی بربر قومی احزابندن سنه اجه ولطونه طائفه لری افرادی ارشاد دین بابنده کی مساعی ایله متأثر اولمغه باشلامشدر و بناء علیه بونلر آرهسندره اهتدا

ایدنلردن بعضلری ده غربی سودانده خدمت ارشادی ایفایه قویولمشلردی . هجرتک دوردونجی قرنندن سوکره آودیاردده باشلیجه بوکبی مرشدین طرفندن حکومات اسلامیه اساسلری قورولمغه باشلامش ایدی . مابدینغو خلقنک مرکزی بولونان (ملله) ده - ابن بطوطه نک روایتیجه - داها اوجونجی قرن هجریدن اعتباراً (قوقو موسی) نامنده بریسی طرفندن بر حاکمیت مسلمنه تأسیس ایدلمشیدی .

(میک) نام محرر - که غربی سودانک انکلیز استملاکنده کی حوالیسنده مأموریتله بولومشدر - « شمالی نجریا قبیله لری » عنوانیله یازدینی اثرک برنجی جلدنده (صحیفه ۶۱) اسلامیتک غربی سودانده کی مبادی شیوعی مناسبتیله دیرکه : « یدنجی قرن میلادیده اسلامیتک ظهوری و متعاقباً شمالی آفریقانک عربلر طرفندن استیلاسی بو جهندن ماعدا سودانده دخی دینی ، عرفانی ، قومی صورتلرده نتیجه لر میدانه کتورن بروقه اولمشیدی . شایان دقت مواددن بولوندینی اوزره نجر حوالیسنک فولانیلری کندی نسلیتلرینی شمالی آفریقاده ایلك عرب رئیس الجیشی اولان عقبه یه نسبت ایدرلر . او جهتک اون دردونجی قرنده بنی هلال و بنی صولهیم (سلیم) نامنده ایکی عرب طائفه سی معرفتیه عربلاشدیرماسی معاملاتنی یالکیز بربرلر آره سنده عرب قاننک زیاده سیله قاریشمانی انتاج ایتمکله قالمایوب برده اسلامک غربی سودانده شیوعنی منتج اولدی نجریانک شمال حوالیسنده کی قبیله لردن اک مهملرینک مهاجرتلرینی اسلامیتک انتشاری طولایدیسه و قوعه کان تحولات متحرکه یه اسناد ایتمک عنعنه اولمش و بویرلره مدنیت کیرمشدر . مدنیت اسلامیه نک ایلك قاپوسی ایسه (بورنو) بلده سی اولمشیدی . »

بو مؤلفک غربی سودانده کی عرقیت نمونه لری اوزرینه سرد ابتدیی مطالعه یه کوره بو دیارک باشلیجه قبیله لرینی هاوسالر ، فولانیلر ، نوییلر ، یوروبالیلر تشکیل ایدرلر . اکثریسی حال ابتدائیده و حال وحشتده یاشایان ایکی یوزی متجاوز طائفه و قبیله لر آره سنده عددی دوت میلیونه یاقین بولونان هاوسالرک و ایکی میلیون نفوس مقدارنده بولونان فولانیلرک اکثریت کلیه سی مسلماندیر . عموم ناسه نسبتله بوتون مسلمان نفوسی یوزده آلتمش اوچ مقدارنده در . بومسلمانلر وحشیلره نسبتله اوصاف انسانیه ممتازیتنه مالکدیرلر . افرادی غربی سودانده الكوسعتلی برجماعت تشکیل ایدن هاوسالر اقتصادیات و اجتماعیات ساحه لرنده حاکم بر وضعیتده بولونورلر و بونلرک باشلیجه امیرلکلرینک مرکزی سوقوطو ، قانو ، رازیه و قاتسینه شهرلریدر .

فولانیلر ایسه طاغینیق حزبلری احتوا ایدن برعصر قوی تشکیل ایدرلر . اساساً راعی اولان ونسبتاً داها زیاده محارب صفتنه مالک اولان بوخلق ساکن واهل صناعت و تجارت بولونان هاوسالره غلبه چالهرق غربی سودانده وضعیتنه حاکم اولمشلر ایدی . عثمان دان فودیو اسمنده کی سرکرده غیرت دینه بی تمییح صورتیله اصلاحات اجتماعیه ده بولونمق ایچون قیام ایتش و بووجهله اون طوقوزنجی قرن میلادی مبادیسنده هاوسالرك قدرت سیاسیه لر ی فولانیلرك األرینه کچمش ایدی . اوروپالیر آره سنده آفریقا داخلنده استملاک اراضی اراضی آرتدینی بر دورده یعنی یکرهنجی قرنک بدایتنده فولانیلرده - نیجر نهری حوالیسنک دیکر برچوق طوائفی کی - انکلترونک حاکیت استملاکیه سی آلتنه جبراً صوقولمش ایدیلر . قومشو طوائف طرفندن فولانی ، پول ، فللاتا ، فولب اسملری آلتنده یاد اولونان واصلیتلرنده بربرک اوصافی بولوندینی ظن ایدیلن بو طوائفه نك برقمی ده فرانسه نك تحت استملاکنده قالان (داهومه) ده و (سه نه عامییا) ده بولونور .

نهمیاده نفوز ایهومیت .

محرر (میک) بالاده اسمی کچن کتابنک ایکنجی جلدینک بدایتنده شمال نیجریا قبائلنک مذاهی مناسبتیله دیبورکه : « آفریقایه احکام اسلامیه ادخالی غربی سودان ایچون عواقبی مهم بروقه اولمشدر . اسلامیت یالکیز اوراده کی طوائفه ک ترکیبات عریقه سنده اساسلی نحولاتی موجب اولقله قالماش و برده کندیسیله برلکده برمدنیت کتورمشدر که ایشته بو مدنیت اوراده کی اقوام زنجیه یه ممتاز بر حرث سجه سی ویرمش و بوایه آنلرك سیاسی حیاتلریله اجتماعی مؤسسهرینه حاکم اولقلده بولونمشدر . مدنیت اسلامیه نك غرس وحرثی هاوسا مملکتنده و (بورنو) طرفلرنده باشلامش و بالاخره جنوبده هنوز ایمانه تمامیه کلمه مش اولان برچوق بتپرست عشیره انتقال ایتک استعدادینی کوسترمشدر . »

« اسلامیت باربار طائفه لره فکر مدنیت کتورمش و منفرد بتپرست عشایری « قوم » دینه جک بر وضعیتنه صوقش و عالم خارجی ایله تجارت امکاتی حصوله کتوره رک هاوسا ، نوپ ، یوروبا جماعتلرنده ایوم کوریلن مساعی تجاریه حسلرینی او یاندیرمش و رؤیت حقایق کینیشلندیرمشده داها یوکسک بر هوای اجتماعی احداث ایده رک معیار حیاتی ترفع ایتدیرمشدر . بو دیانت کندیسنه سالک اولان یرلره وقار ، حرمت نفس ، رعایت آخر قایغوسی النا ایتشدر و او قومق یازمق هنرنی ادخاله مدار اولمش و مرد مخوارلنی ،

قان کوتمک عاداتی ونیجه وحشیانه حرکات ومعاملاتی منع ایتمک صورتیله سودان زنجیرینک برقسمنی دنیا وطنداشلنی صفتنه لایق برحاله سوق ایتمشدر . »

اسلامیتک بوکبی تأثیرات تمدنیه سی زنجیرک اجداده، اشیا، اصنامه، برای تقدیس کسینن رؤسا کله لرینه طاپمه لری و یاشیلیرینی اضطرابات شیخوختدن قورتارمق ایچون اولدیردکن صوکره ایلرینی اکل ایتمه لری ومردلک دورمه سنه کیرمک ایچون حصمک باشنی اولایوب قافا طاسندن مشروبات کاسه سی یابمالری کبی یوزلرجه مستکره ونجیبع اباطیل اعتقادات وردائل عاداتی ایله مقایسه ایدنجه غرب میسیونه لرینک آفریقاده انتشار اسلامیتک اوکنه کچمک خصوصنده کی تلاشلی غیرت لرینه نفرت ایتمه مک انسانک اُلندن کلمز.

ضامیل ضالم

